

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

BEDÝNKY PŘÍBĚHŮ NĚMECKO

METODICKÉ A PRACOVNÍ LISTY
pro 2.–4. ročník

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

Jak pracovat s metodickými materiály?

Dostávají se Vám do rukou metodické materiály pro práci s dětmi – **Bedýnky příběhů**, které vycházejí z dlouhodobého projektu InBáze zaměřeného na realizaci multikulturních vzdělávacích programů ve školách a dalších veřejných prostorech. Kultura konkrétních zemí je dětem a dospělým přiblížena pomocí vyprávění pohádek, povídaní o zemi a výtvarných dílen, na nichž mají účastníci možnost své zážitky zpracovat pomocí tradičních materiálů a technik dané země.

Veškeré naše zkušenosti z realizace stovek programů v pražských i mimopražských školách jsme se snažili vložit do následujících metodických materiálů a předkládáme Vám metodiku zaměřenou na **Německo**.

Materiály jsou zpracované jako inspirace v rámci **průřezového tématu multikulturní výchova** a mají sloužit jako odrazový můstek k poznávání jiných kultur. Každý z nás má svůj vlastní postoj a přístup k výuce a při kontaktu s dětmi jim také předáváme své zkušenosti a názory, proto při práci s metodikou můžeme volit a upravovat aktivity a témata, která nás zajímají a jsou vhodná pro konkrétní věk a danou skupinu dětí, se kterou právě pracujeme. Časová dotace u aktivit je také orientační, a je třeba ji vždy zvážit a přizpůsobit konkrétním podmínkám.

Metodické materiály mají několik částí. **Kultura a jazyk konkrétních zemí jsou dětem přiblíženy pomocí pohádek**, které pomáhají poznat osobitost země a představují tak důležitý **pramen k pochopení identity lidí**, kteří z ní pocházejí. Dále jsou v metodice informace o dané zemi zpracované do jednotlivých předmětů: *Český jazyk, Matematika, Prvouka / Vlastivěda / Přírodověda, Výtvarná a pracovní výchova, Anglický jazyk, Hudební výchova a Tělesná výchova*.

V materiálech **najdeme pracovní listy s nejrůznějšími úkoly**, pohybové a výtvarné činnosti, ale i hudební a divadelní aktivity, jazykové hry, audionahrávky a video ukázky, odkazy na tipy a zajímavosti. Tyto aktivity jsou představeny s využitím **různých výukových metod a strategií**, jako jsou například: skupinová, párová a samostatná práce, didaktická hra, zážitková metoda, projektové vyučování, prezentace, výklad, diskuse, čtení, pozorování, předvídání, brainstorming, poslech a imitace a další.

Jedná se o **určitý návod**, jak s informacemi o konkrétní zemi pracovat, ale není nutné se snažit zařadit do výuky všechny aktivity a striktně dodržovat navržené postupy a instrukce. **Metodika funguje jako celek** a jednotlivé oblasti jsou vzájemně provázány, **ale také ji můžeme rozdělit na jednotlivé části** a pracovat s nimi zvlášť v průběhu roku.

Přejeme příjemnou zábavu při práci s metodikou.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

K metodickým a pracovním listům byl vytvořen také interaktivní materiál pro žáky.

Na portálu LearningApps.org a Genial.ly je možné dostat se k dalším aktivitám. Konkrétně jsou k dispozici tato cvičení (pro zobrazení stačí kliknout na hypertextový odkaz):

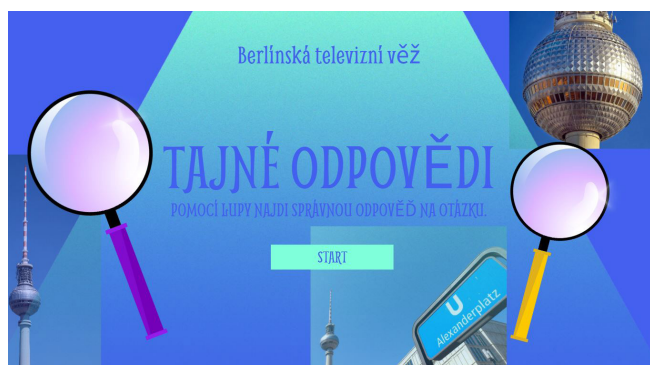
POHÁDKA Deskovka

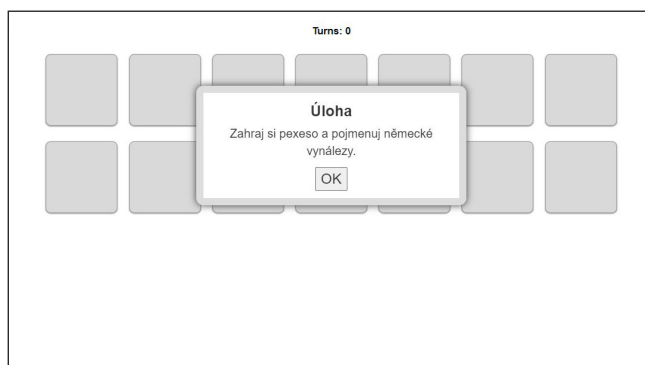
ČESKÝ JAZYK PL6

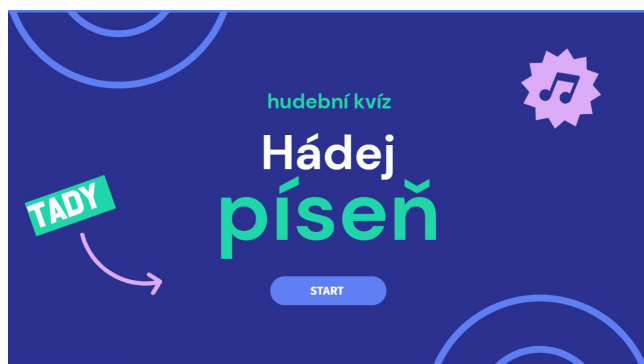
PRVOUKA Tajné odpovědi

PL15

HUDEBNÍ VÝCHOVA Hudební kvíz

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

METODICKÉ LISTY – POHÁDKA (PL 1–5)

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura, Další cizí jazyk, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, brainstorming, moderování, řízená diskuse, skupinová a párová práce, samostatná práce, prezentace, storytelling, dramatizace, kladení otázek, rozhovor, práce s textem, nácvik pohybových a pracovních dovedností, hra, zážitková metoda, myšlenkové plánování, projektové vyučování
Časová dotace:	2–3 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	poznávání cizí kultury pomocí pohádek, rozvoj slovní zásoby prostřednictvím pohádky, uvědomění si některých rozdílů němčiny a češtiny, rozvoj kreativity a práce s různými materiály (výroba figurek z papíru)
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní listy (PL1–5), psací potřeby

Postup:

Děti sedí v kruhu na koberci ve třídě popř. na zemi s polštářky. Společně si nejprve přečteme s dětmi pohádku „Brémští muzikanti“ v českém jazyce z knihy dvojjazyčných pohádek *Bylo nebylo...* [ZDE](#). Pohádku v češtině a v německém originále si můžeme poslechnout [ZDE](#).

Ptáme se dětí *Jak se vám pohádka líbila a znáte nějakou podobnou?* Můžeme se také zeptat, proč myslí, že se pohádka jmenuje „Brémští muzikanti“. Poté si řekneme, že se jedná o pohádku z Německa, a zeptáme se, zda ví, kde Německo leží. Děti mohou ukázat zemi v atlasu nebo na mapě, případně jim pomůžeme – např. ukážeme, kde se nachází ČR a prozradíme, že se jedná o sousední zemi. Ukážeme jim také, kde se v Německu nachází město Brémy. Mimochodem, hanzovní město Brémy – město nejen brémských muzikantů – patří mezi památky světového dědictví UNESCO.

1) Zeptáme se dětí, jaká zvířátka byla v pohádce. Poté děti rozdělíme do skupin, příp. každé dítě pracuje samostatně. Skupině nebo jednotlivci rozdáme pracovní listy s obrázky s dějem pohádky. Děti obrázky musí nejprve rozstříhat a poté je poskládat podle děje správně za sebou (PL1).

Pohádku mohou převyprávět následně svými slovy nebo ji můžeme společně zdramatizovat. Děti si mohou nakreslit a vybarvit figurky. Poté si je připevní na špejle a zahrají si pohádku. Můžeme je rozdělit na dvě skupiny, kdy jedna hraje a druhá tvoří publikum. Následně skupiny prohodíme. Inspiraci najdeme [ZDE](#).

2) Scéna, kdy zvířátka v pohádce vytvoří pyramidu, aby se podívala do okna, se později stala námětem řady ilustrací a také bronzové sochy, kterou mají zvířátka v Brémách. Podobná socha je na počest partnerství obou měst také v Rize, hlavním městě Lotyšska. Dokonce ji najdeme i v Japonsku. Dětem ukážeme fotografie soch ze všech tří měst a diskutujeme s nimi, které ztvárnění se jim nejvíce líbí a proč. Poté je vyzveme, aby nakreslily vlastní návrh sochy pro Prahu (PL2).

Fotografie soch ve světě:

- [Socha v Brémách](#)
- [Socha v Rize, Lotyšsko](#)
- [Socha ve městě Kawaguchiko, Japonsko](#)

3) Dětem rozdáme pracovní list (PL3) a necháme je hádat, jaká zvířátka se po něm „prošla“ a zanechala své stopy. Nejprve je můžeme nechat hádat, v dalším kroku jim můžeme napovědět a prozradit jim, o jaká zvířata se jedná.

Poté necháme děti hádat, která stopa je asi kohouta, která osla atd., a správně stopy přiřadit. Tento úkol je složitější, proto ho mohou děti dělat ve skupinkách či ve dvojicích, případně jim můžeme ve třídě rozmístit nápovědu nebo promítnout vyřešený PL3 ke kontrole.

4) Nejprve se zeptáme dětí, proč si myslí, že se liší stopa kočky a psa (a jak) a necháme je jejich tipy napsat na pracovní list (PL4). Pak jejich odpovědi mezi sebou porovnáme a okomentujeme.

Řešení: Kočka našlapuje měkce a neslyšně a při chůzi zatahuje drápy, kdežto psi drápy zatahnout neumí, proto jejich stopa vypadá jinak.

Poté zkusí děti odpovědět na další dvě otázky na pracovním listu (PL4).

5) Tento úkol je obtížnější, proto upozorníme děti na tvar hlavy (lebky) u psa a kočky a zeptáme se, komu z nich se více podobá hlava lišky a vlka.

Řešení: 5b) Vlk a liška patří mezi šelmy psovitě.

6) U tohoto úkolu můžeme pomoci dětem, které ještě nemají přesnou představu o jednotkách váhy, např. příměrem, že 5 kg váží malý pes, 20 kg velký pes a 300 kg třeba poník.

Řešení: 6c) Větší plemena oslů unesou až 300 kg.

Uvádí se, že oslíci unesou až 300 kg, ale při takovémto zatížení jim hrozí trvalé poškození kloubů a chrupavek. Proto by neměli jako soumaři nést více než 40 kg. Váha jezdce nesmí překročit 50 kg. Vozit se na hřbetě oslíka proto mohou jen děti a dospělí s muší váhou. Před dosažením dvou let nesmí oslík nosit žádná břemena! A po dovršení tohoto věku by měl být zatěžován jen velmi pomalu a opatrně. Plnou zátěž mu můžeme naložit až po čtvrtých narozeninách.

7) Rozdáme dětem pracovní listy (PL5). Tento pracovní list má dvě strany a obsahuje dva úkoly, které na sebe navazují. Když vyřeší správně oba úkoly, dozví se, jak se řeknou německy jednotlivé postavy vystupující v pohádce. Nejprve děti vyzveme, ať zkusí vyluštit slovní přesmyčky. Musí správně poskládat jednotlivá písmena v přesmyčkách a napsat svou odpověď vedle na řádek (obrázky je navedou).

Řešení: OSEL, KLOBÁSY, MUZIKANTEM, ZRNÍ, PES, BUBEN, MOUROVATÁ, KOHOUT, BRÉMY, NĚMECKO

Nyní na další stránce (PL5) doplní děti číslice, pod kterými jsou napsána písmena. Doporučujeme si nejprve spolu s dětmi vytvořit seznam písmen a číslic (1 = E, 2 = S atd.) např. na tabuli a teprve poté nechat děti samostatně či ve dvojicích doplňovat. Upozorníme je také na to, že 2 písmena použijí dvakrát (je to číslo 10 = N a číslo 13 = R). Takto děti zjistí, jak se řeknou německy jednotlivé postavy vystupující v pohádce. Vyřešený PL5 můžeme také promítnout dětem ke kontrole.

Řešení s výslovností: ESEL [Ézl], KATZE [Kace], HUND [Hund], HAHN [Hán], RÄUBER [Rojbr]

Na závěr aktivity si s dětmi zkusíme jednotlivá německá slova vyslovit.

- **TIP:** Pro kontrolu správné německé výslovnosti stačí zadat slovo v němčině do překladače [Google Translator](#) a využít možnosti hlasité výslovnosti.
- **TIP 2:** Zopakovat si děj pohádky můžeme pomocí [on-line deskovky](#).

Vyřešené PL3 a PL5 najdete na dalších stranách.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

Poznáš jednotlivé stopy zvířátek v lese? Některá vystupují v pohádce, jiná ne.

KOČKA

VEVERKA

PES

KOHOUT

JEŽEK

OSEL

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

Zkus vyluštit následující úkoly a dozvíš se, jak se řeknou německy jednotlivé postavy vystupující v pohádce.

Nejprve správně poskládej jednotlivá písmena v přesmyčkách a napiš svou odpověď vedle na řádek.

A/ Jak se jmenuje první zvíře, které v pohádce vystupuje?

S E L O O S E L

1 3

B/ Co chtěl pán z osla udělat?

K L O S Á B Y K L O B Á S Y

4 2

C/ Čím se chtěl osel stát, když utekl?

M U K A N Z I T E M M U Z I K A N T E M

5 6

D/ Vzpomeneš si, co bylo v pytlích, které nosil osel do mlýna?

N Í R Z Z R N Í

7

E/ Kdo další se k oslíkovi přidal?

S E P P E S

8

F/ Na jaký nástroj pes hrál?

E N B U B B U B E N

10 9

G/ Jaká byla kočka, která se k oslíkovi a psovi přidala?

M O U V A T Á R O M O U R O V A T Á

12

H/ Kdo další se k oslíkovi a psovi přidal?

H O U T K O K O H O U T

11 14

I/ Do jakého města se všechna zvířátka vydala?

M Y B R É B R É M Y

15 13

J/ Z jaké země pochází tato pohádka?

N Ě K O M E C N Ě M E C K O

16

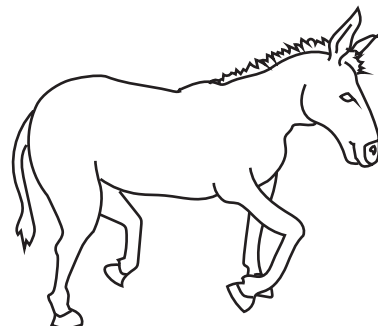

Nyní doplň písmenka, pod kterými jsou napsány jednotlivé číslice, a vyluštíš tak německé názvy hlavních postav pohádky.

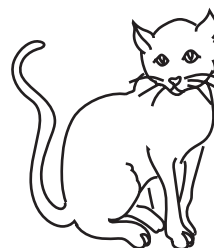
Osel se německy řekne

E S E L
1 2 3

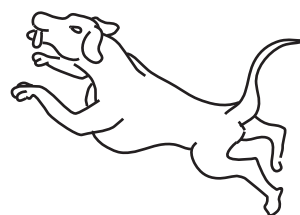
Kočka je německy

K A T Z E
4 5 6 7 8

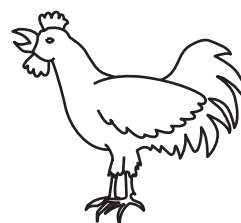
Pes se německy řekne

H U N D
9 10

Kohout je zase německy

H A H N
11 12 10

A loupežník se německy řekne

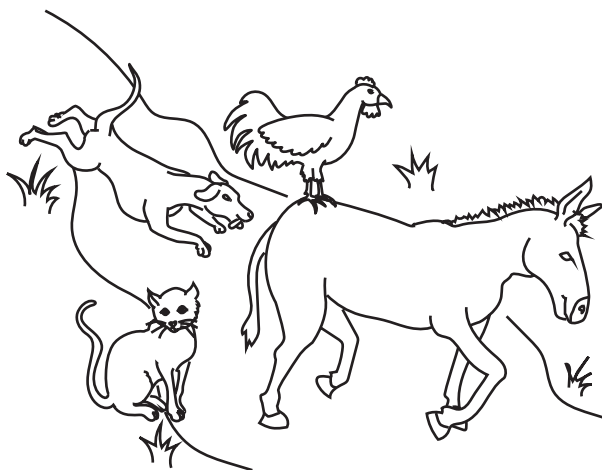
R Ä U B E R
13 14 15 16 13

Vyjmenuj zvířátka, která vystupovala v pohádce *Brémští muzikanti*. Rozstříhej obrázky, poskládej je za sebou tak, jak si myslíš, že šel děj pohádky. Zkus podle nich vyprávět děj pohádky.

PL 1

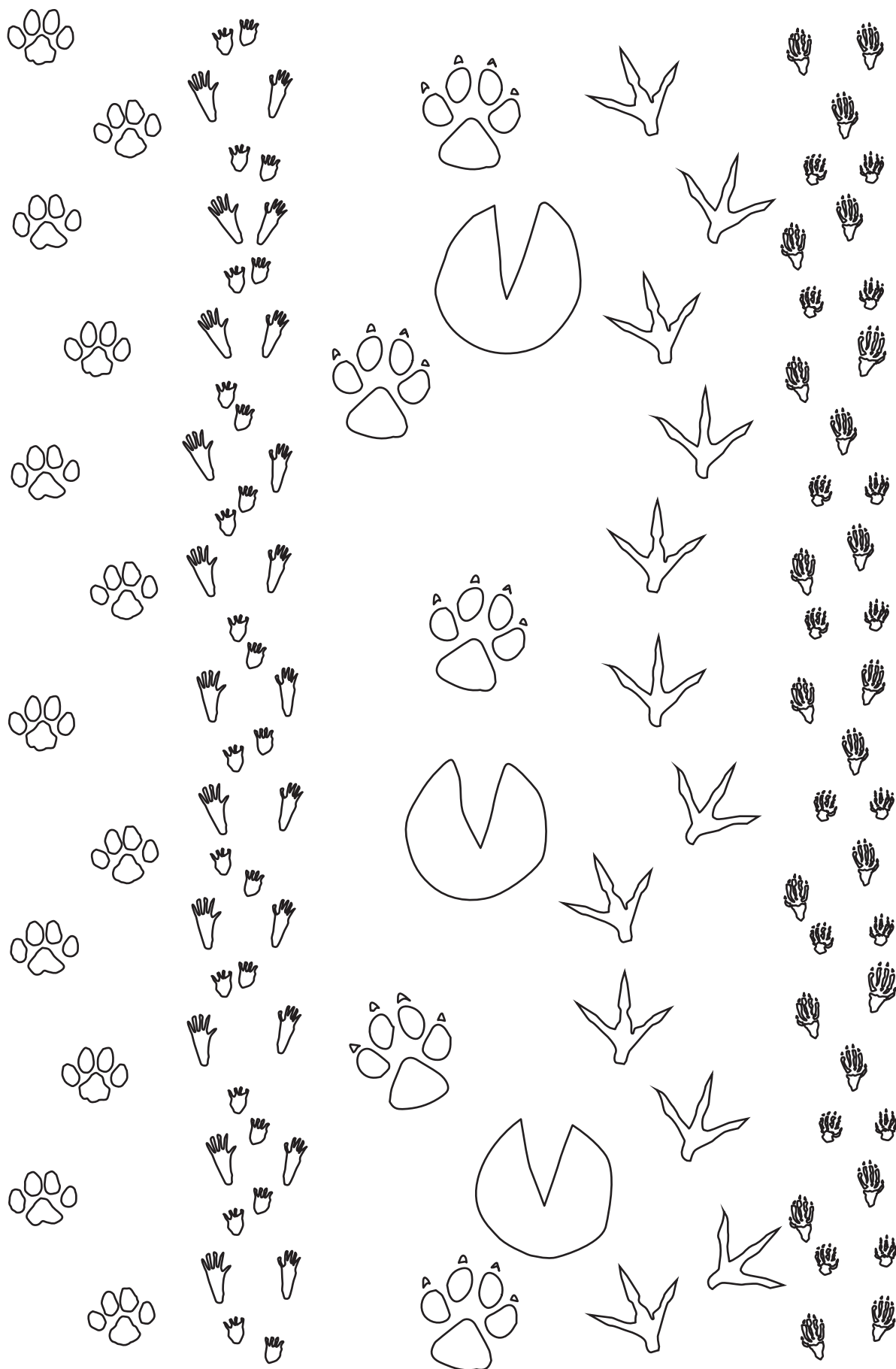

V německém městě Brémy, litevské Rize a japonském Fujikawaguchiku najdeme sochu Brémských muzikantů. Nakresli a vybarvi vlastní návrh podobné sochy v Praze. Kam bys ji umístil/a?

Poznáš jednotlivé stopy zvířátek v lese? Některá vystupují v pohádce, jiná ne.

**Viš, podle čeho poznáš rozdíl mezi stopou psa a kočky?
Svoji odpověď napiš.**

Zkus odpovědět na následující otázky.

Vlk a liška se řadí mezi šelmy:

- a/ kočkovité
- b/ psovitě
- c/ medvídkovité

**Na oslíka si v pohádce vyskákali všichni tři kamarádi.
Lidé osla využívají zejména k přepravě a nošení nákladů.
Přestože je vysoký jen okolo 120 cm, dokáže unést velmi
těžká břemena. Uhádneš, kolik takový oslík unese?**

- a/ 5 kg
- b/ 20 kg
- c/ 300 kg

Zkus vyluštit následující úkoly a dozvíš se, jak se řeknou německy jednotlivé postavy vystupující v pohádce.

Nejprve správně poskládej jednotlivá písmena v přesmyčkách a napiš svou odpověď vedle na řádek.

A/ Jak se jmenuje první zvíře, které v pohádce vystupuje?

S E L O _____

1 3

B/ Co chtěl pán z osla udělat?

K L O S Á B Y _____

4 2

C/ Čím se chtěl osel stát, když utekl?

M U K A N Z I T E M _____

5 6

D/ Vzpomeneš si, co bylo v pytlích, které nosil osel do mlýna?

N Í R Z _____

7

E/ Kdo další se k oslíkovi přidal?

S E P _____

8

F/ Na jaký nástroj pes hrál?

E N B U B _____

10 9

G/ Jaká byla kočka, která se k oslíkovi a psovi přidala?

M O U V A T Á R O _____

12

H/ Kdo další se k oslíkovi a psovi přidal?

H O U T K O _____

11 14

I/ Do jakého města se všechna zvířátka vydala?

M Y B R Ě _____

15 13

J/ Z jaké země pochází tato pohádka?

N Ě K O M E C _____

16

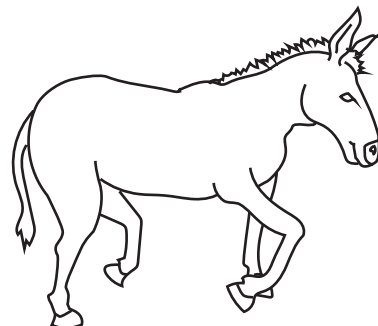

Nyní doplň písmenka, pod kterými jsou napsány jednotlivé číslice, a vyluštíš tak německé názvy hlavních postav pohádky.

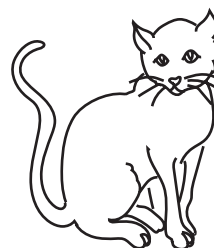
Osel se německy řekne

__ E __
1 2 3

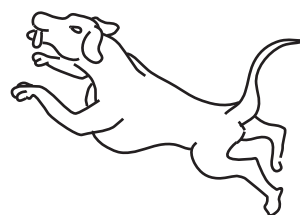
Kočka je německy

__ _ _ _ _
4 5 6 7 8

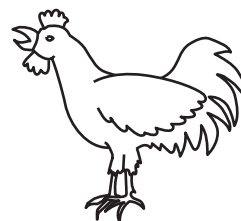
Pes se německy řekne

H __ _ D
9 10

Kohout je zase německy

__ _ H __
11 12 10

A loupežník se německy řekne

__ Ä __ _ _ _
13 14 15 16 13

METODICKÉ LISTY – ČESKÝ JAZYK (PL 6–7)

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk, Výtvarná výchova, Pracovní činnosti, Matematika, Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, vyprávění, čtení, brainstorming, moderování, řízená diskuse, skupinová a párová práce, samostatná práce, prezentace, storytelling, dramatizace, kladení otázek, rozhovor, práce s textem, nácvik pohybových a pracovních dovedností, hra, zážitková metoda, myšlenkové plánování, projektové vyučování
Časová dotace:	2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	prvotní seznámení s němčinou, seznámení se s německou abecedou a základy německé výslovnosti, uvědomění si vlivu němčiny na češtinu, seznámení s přejatými slovy (germanismy), odhadování významů slov v němčině, osvojení některých německých slov
Pomůcky:	pracovní listy (PL6–7), tabule nebo flipchart, popř. mapa Německa (mapa střední Evropy)

Postup:

1) Na úvod provedeme s dětmi brainstorming na téma němčina, aktivitu můžeme popř. uvést otázkou *Mluvíte německy? Sprecht ihr deutsch?* Zeptáme se, zda už byly některé děti v Německu, a pokud ano, jak se tam mluví, jak se dorozumívaly, jestli děti znají nějaká německá slova, a pokud ano, jaká to jsou. Když děti žádná německá slova neznají, můžeme je naučit základní fráze dle **metodiky Německa**.

2) Upozorníme děti, že čeština se vyvíjela po mnoho let pod vlivem němčiny, a proto je v češtině mnoho slov z němčiny přejatých a zní velmi podobně. Takže i když jsme se němčinu nikdy neučili, některá slova známe a rozumíme jim, nebo dokážeme jejich význam odhadnout, i když je výslovnost trochu jiná a také se slova většinou jinak píší.

3) Nejprve zkusíme, zda děti odhadnou např. význam slova taška – *Tasche* [Taše] či flaška – *Flasche* [Flaše]. Poté rozdáme pracovní listy (PL6). Buď pracovní list pro každé dítě, nebo popř. do dvojice či

menší skupiny. Přečteme si s dětmi německá slova na pracovním listu a pak je vyzveme, aby zkusily odhadnout, k jakým obrázkům patří, a následně je přiřadily. Případně dětem pomáháme – pokud je pro ně samostatná četba německých slov příliš těžká, můžeme jim slova přečíst a děti hádají, co které slovo asi znamená.

Výslovnost: Tasche [Taše], Flasche [Flaše], Karotte [Karote], Schnecke [Šneke], Fleck [Flek], Spitze [Špice], Speck [Špek]

TIP: Pro kontrolu správné německé výslovnosti stačí zadat slovo v němčině do [Google Translator](#) a využít možnosti hlasité výslovnosti.

TIP 2: PL6 je možné vyplnit i ve formě [on-line hry](#).

4) Děti odstříhnou druhou polovinu pracovního listu (PL6), rozstřihnají dvojkartičky na domino s německými a českými slovy podle přerušovaných čar a pokusí se jednotlivé dvojkartičky složit za sebe jako klasické domino. Začátek řady tvoří slovo ZAČÁTEK, posledním slovem je KONEC. Děti mohou aktivitu provádět ve dvojici nebo v menších skupinkách. Vystříhané kartičky mohou také ve správném pořadí nalepit na papír. Na závěr porovnáme výsledky.

5) Rozdáme dětem pracovní listy (PL7) a vysvětlíme jim, že němčina nemá háčky ani čárky, a tak musí slova zapisovat jinak než čeština. Pro zajímavost si nyní vyzkoušíme, jak by se psala česká slova německy.

Můžeme napsat na tabuli tuto nápovědu:

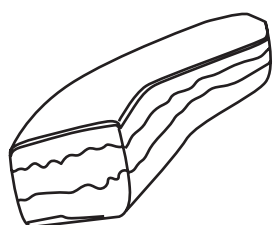
Š = SCH, Č = TSCH, Á = AA nebo AH, Í = IE, V = W, F = V, TZ = C

Dětem pomáháme, protože úkol je náročnější. Můžeme také dělat společně s celou třídou.

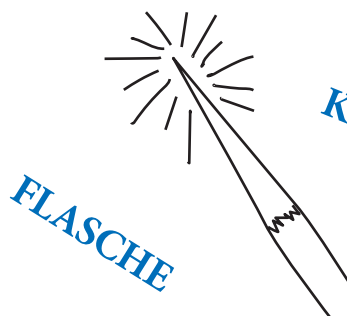

Některá česká slova mají původ v němčině. Zní v obou jazycích velmi podobně, jenom se jinak píše a rozumíme jim, i když jsme se němčinu nikdy neučili. Zkusíš přiřadit německá slova k obrázkům?

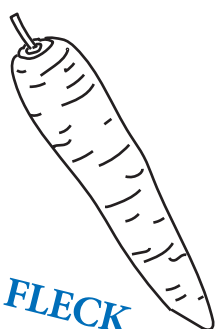

TASCHE

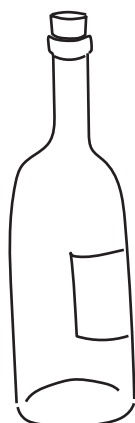

KAROTTE

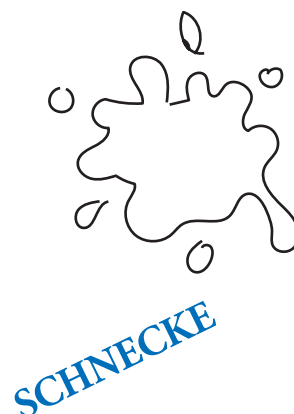
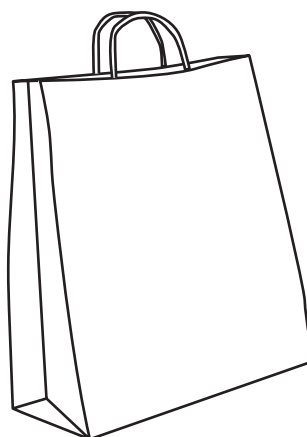
SPITZE

FLECK

SPECK

SCHNECKE

Dvojkartičky se slovy rozstříhej a zkus z nich poskládat domino.

ZAČÁTEK	TAŠKA	SPECK	FLAŠKA
SCHNECKE	KAROTKA	KAROTTE	PAUZA
PAUSE	FLEK	FLASCHE	DRÁT
SPITZE	KONEC	TASCHE	ŠNEK
DRAHT	ŠPIČKA	FLECK	ŠPEK

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

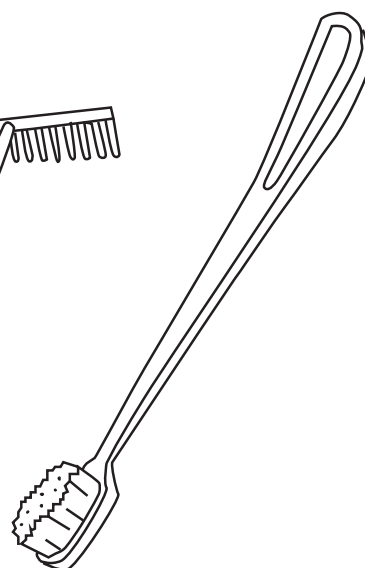
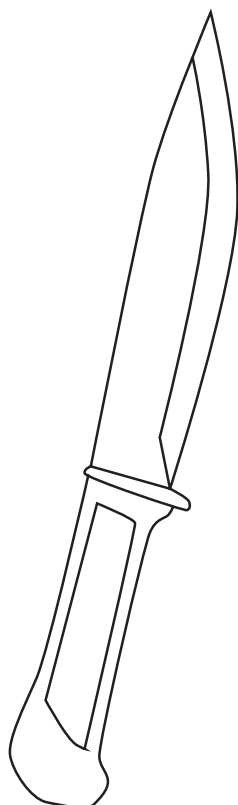
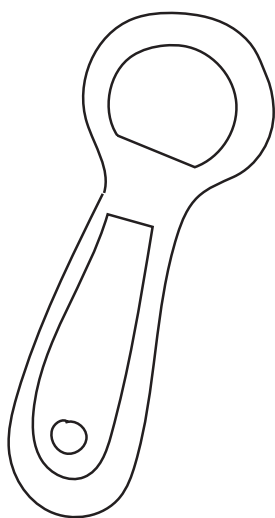
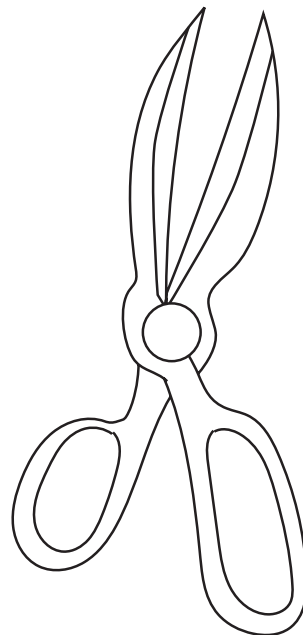
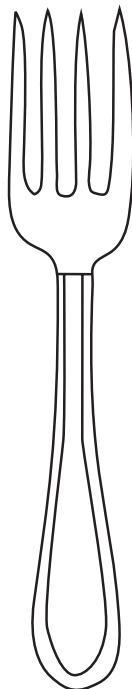
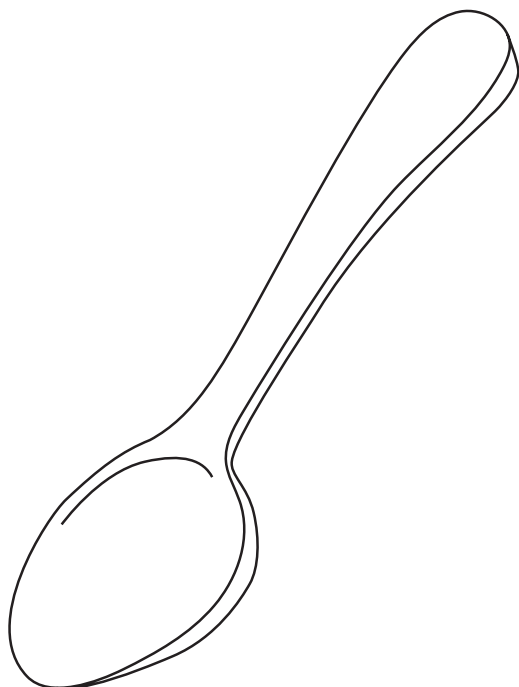
INBÁZE

Jak by se v němčině napsala česká slova?

Němčina nemá háčky ani čárky, a tak musí slova zapisovat jinak než čeština. Zkus přiřadit k obrázkům česká slova napsaná „německy“.

Lschietze

**Nuschki
Kartahtschek**

**Otwierahk
Hraabje**

**Widlitschka
Nusch**

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

METODICKÉ LISTY – MATEMATIKA (PL 8–9)

Mezioborové vztahy:	Prvouka, Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	výklad, čtení, kladení otázek, diskuse, skupinová a samostatná práce, práce s německými číslovkami, sudoku
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	porozumění novým jevům, zpřesňování početních představ, vnímání elementárních matematických souvislostí
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, pracovní listy (PL8–9), tužky, pastelky

Postup:

1) Nejprve se děti zeptáme, jestli znají nějaké německé číslovky, např. do tří. Poté rozdáme pracovní listy (PL8) a projdeme si s dětmi společně tabulku s číslovkami do deseti. Zkusíme si číslovky říct německy. S výslovností německých číslovek nám opět může pomoci překladač [Google Translator](#). Vybereme k řešení příklady, které děti aktuálně zvládnou. Těžší příklady doporučujeme pro matematicky nadané děti či pro 3. třídu. Vyplněný pracovní list PL8 můžeme dětem promítnout ke kontrole.

2) Nyní necháme děti vypočítat příklady a číslovky v němčině napsat vedle výsledku. Při kontrole správnosti necháme děti výsledky hlásit německy.

3) Místo čísel opět napíšeme číslovky. Nejdelší číslo je jen pro dobrovolníky, nebo ho můžeme zkusit udělat s celou třídou.

4) Následně se s dětmi podíváme, jaké obrázky v sudoku jsou a vysvětlíme, proč jsou typické pro Německo (PL9). S jednotlivými symboly se také dále pracuje v pracovních listech k prvouce.

- **Pivo** – Němci jsou po Čechách druhí na světě ve spotřebě piva a pivo zde má velkou tradici.
- **Trabant** – Značka automobilu, která se stala symbolem NDR.
- **Preclík** – Je typické a v Německu velmi oblíbené slané pečivo.
- **Jezevčík** – Německý Dachshund, byl v Německu vyšlechtěn a toto plemeno se tam těší oblibě.

- **Televizní věž** – Fernsehturm na Alexanderplatz v Berlíně je symbolem města podobně jako Brandenburská brána (Brandenburger Tor).

Nyní dětem vysvětlíme, jaký je účel a pravidla hry sudoku a děti obrázkové sudoku dokreslí. Většina dětí se se sudoku zřejmě již v minulosti setkala. Poté s nimi probereme tipy a rady, jak sudoku vyřešíme. Pokud děti nechtějí chybějící obrázky dokreslovat, mohou místo nich napsat slova (věž, pes, pivo...) nebo můžeme nakopírovat a vytisknout symboly zvlášť a děti si je mohou vystříhat a dolepit.

Co je účelem hry sudoku?

V každém sudoku je vždycky již několik políček vyplněných. Cílem hry je vyplnit zbývající políčka – v tomto případě obrázky.

Zjednodušená pravidla hry sudoku:

- Každý obrázek se může vyskytovat v každé řadě pouze jednou.
- Každý obrázek se může vyskytovat v každém sloupci pouze jednou.

Tipy a rady, jak vyřešit sudoku:

- Začni řešit řadu, sloupec nebo blok, kde zbývá vyplnit málo políček.
- Začni obrázkem, který se již několikrát v sudoku vyskytuje.
- Když se ti podaří vyplnit správně obrázek, zkus hned vyplnit stejný obrázek i na dalších místech v sudoku.

Nikdy nehádej. Pokud bude tvůj odhad špatný, sudoku se již nedá správně vyřešit.

Vyřešený PL8 najdete na další straně.

Vypočítej příklady a za výsledky napiš i německé číslovky. Tabulka ti pomůže.

Příklad: $1+1=2$ zwei

$$30 : 10 = \underline{\quad 3 \text{ drei} \quad}$$

$$6 \times 6 - 30 = \underline{\quad 6 \text{ sechs} \quad}$$

$$3 \times 3 + 1 = \underline{\quad 10 \text{ zehn} \quad}$$

$$16 : 4 = \underline{\quad 4 \text{ vier} \quad}$$

$$100 - 99 = \underline{\quad 1 \text{ eins} \quad}$$

$$5 \times 2 - 8 = \underline{\quad 2 \text{ zwei} \quad}$$

$$99 - 90 = \underline{\quad 9 \text{ neun} \quad}$$

$$2 + 2 + 2 + 2 = \underline{\quad 8 \text{ acht} \quad}$$

$$52 - 45 = \underline{\quad 7 \text{ sieben} \quad}$$

$$7 \times 7 - 44 = \underline{\quad 5 \text{ fünf} \quad}$$

1	2	3	4	5
EINS [ajns]	ZWEI [cvaj]	DREI [draj]	VIER [fir]	FÜNF [fynf]
6	7	8	9	10
SECHS [zechs]	SIEBEN [zíbn]	ACHT [acht]	NEUN [nojn]	ZEHN [cén]

Přepiš telefonní čísla do německých číslovek a zkus je přečíst nahlas. Tabulka ti pomůže.

112 eins eins zwei

234 914 zwei drei vier neun eins vier

687 759 321 secht acht sieben sieben fünf neun drei
zwei eins

Vypočítej příklady a za výsledky napiš i německé číslovky.
Tabulka ti pomůže.

Příklad: $1+1=2$ zwei

$30 : 10 = \underline{\hspace{2cm}}$

$6 \times 6 - 30 = \underline{\hspace{2cm}}$

$3 \times 3 + 1 = \underline{\hspace{2cm}}$

$16 : 4 = \underline{\hspace{2cm}}$

$100 - 99 = \underline{\hspace{2cm}}$

$5 \times 2 - 8 = \underline{\hspace{2cm}}$

$99 - 90 = \underline{\hspace{2cm}}$

$2 + 2 + 2 + 2 = \underline{\hspace{2cm}}$

$52 - 45 = \underline{\hspace{2cm}}$

$7 \times 7 - 44 = \underline{\hspace{2cm}}$

1	2	3	4	5
EINS [ajns]	ZWEI [cvaj]	DREI [draj]	VIER [fír]	FÜNF [fynf]
6	7	8	9	10
SECHS [zechs]	SIEBEN [zíbn]	ACHT [acht]	NEUN [nojn]	ZEHN [cén]

Přepiš telefonní čísla do německých číslovek a zkus je
přečíst nahlas. Tabulka ti pomůže.

112

234 914

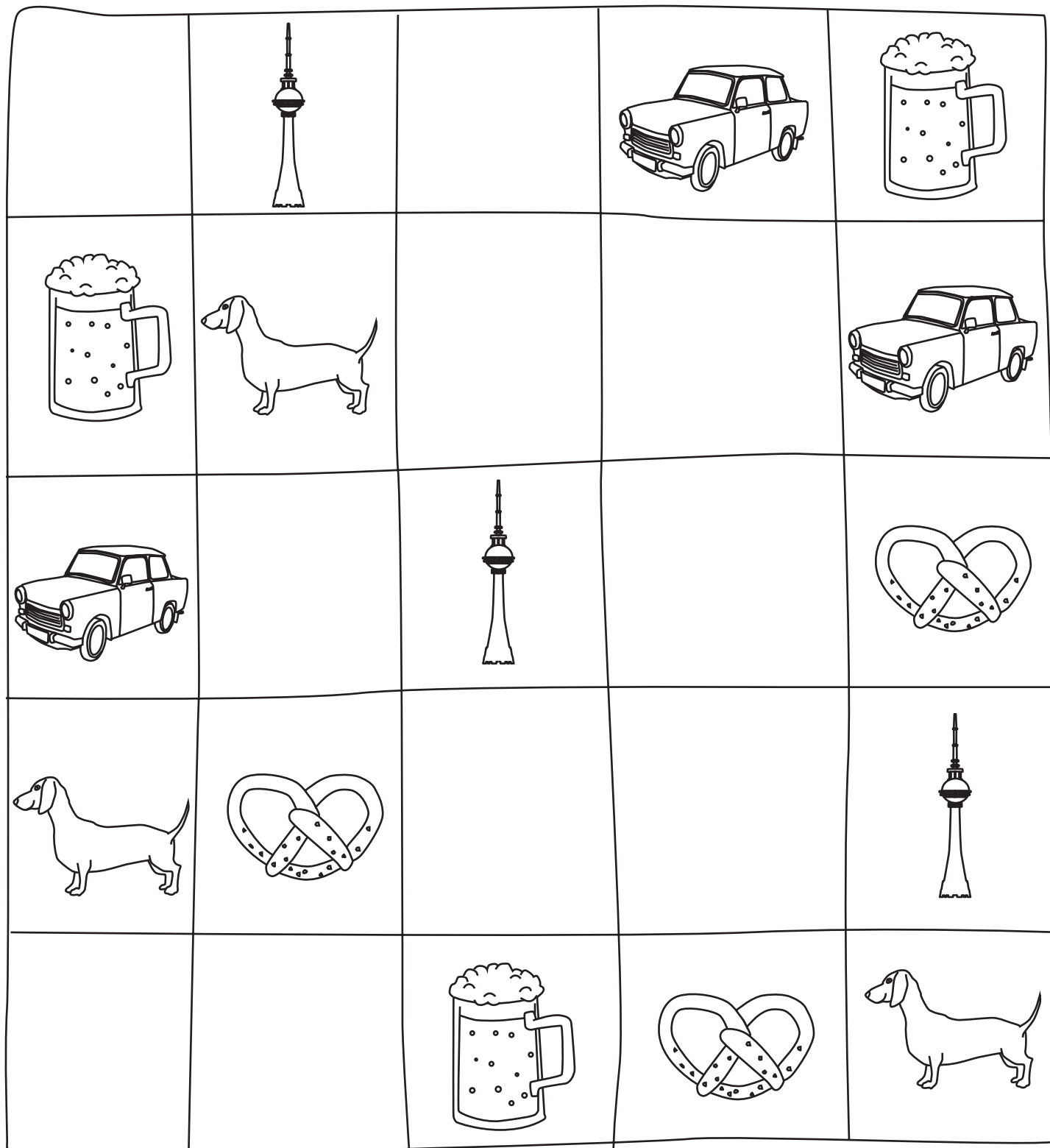
687 759 321

Víš už, co je typické pro Německo? Dokresli obrázkové sudoku a dozvíš se víc!

PL 9

Matematika

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

METODICKÉ LISTY – PRVOUKA (PL 10–16)

Mezioborové vztahy:	Český jazyk a literatura
Výukové metody a strategie:	brainstorming, moderování, řízená diskuse, samostatná práce, kladení otázek, rozhovor, práce s textem, projektové vyučování
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se s reáliemi Německa, práce s mapou Německa a Evropy, poznání charakteristických fenoménů země
Pomůcky:	tabule, interaktivní tabule, mapa/atlas, pracovní list (PL10–16), psací potřeby

Postup:

1) Zeptáme se dětí, jestli někdo z nich ví, jak vypadá česká vlajka. Poté, zda ví, jak vypadá vlajka Německa. Můžeme je také nechat hádat, jaké barvy asi na německé vlajce jsou. Pak jim vlajku ukážeme, rozdáme pracovní list (PL10) a necháme je vlajku vybarvit. Více o německé vlajce se dozvíte [ZDE](#).

2) Tento úkol vyžaduje práci s mapou, je tedy vhodný pro 3. či 4. třídu, případně dětem pomůžeme. Dětem rozdáme pracovní list (PL11) a dáme jim k dispozici atlas či mapu Evropy, nebo ji např. promítneme na interaktivní tabuli. Děti mohou pracovat individuálně, ve dvojicích či ve skupinkách. Vyzveme děti, aby s pomocí atlasu či mapy zkusily najít odpověď na první tři otázky. Můžeme s nimi nejprve zopakovat světové směry (sever, jih, východ, západ). Poté je necháme odhadnout odpovědi na otázky 4. a 5. Na závěr kvíz společně vyhodnotíme.

Řešení: 1a), 2b), 3c), 4b), 5b)

3) Berlínská zeď

Přiblížíme dětem historii Berlínské zdi (Berliner Mauer):

Německo bylo po 2. světové válce, kterou prohrálo, z politických důvodů mnoho let rozděleno na dva státy – Německou spolkovou republiku a Německou demokratickou republiku. Rozdělené bylo dokonce i hlavní město Berlín, kde postavili v roce 1961 vysokou zeď, aby obyvatelé z jedné části

města nemohli do druhé části. Lidé se nesměli navštěvovat a někteří kamarádi a členové rodin se neviděli mnoho let. Zeď byla totiž přísně střežená vojáky a tomu, kdo by ji chtěl překonat, hrozila smrt. Naštěstí to je minulost, Berlínská zeď byla zbořena v roce 1989. Dnes už zeď neexistuje, zůstaly z ní jen malé části, které se staly turistickou atrakcí a lidé je pestře pomalovali.

Dětem ukážeme [fotky zdi](#). Můžeme jim pustit také [tuto krátkou animaci](#) (délka 1:50), která výborně znázorňuje její výstavbu.

Poté dětem rozdáme pracovní listy (**PL12**) a vyzveme je, aby si svou „zeď“ ozdobily podle vlastního uvážení. Následně mohou zkusit vypočítat příklad, se kterým jim popř. dopomůžeme.

4) Rozdáme dětem pracovní list (**PL13**) a necháme je vyluštit křížovku. Ptáme se *Nemá někdo z vás doma jezevčíka?*

První zmínka o jezevčících pochází už ze starověkého Egypta, do dnešní podoby byl ale vyšlechtěn v Německu, kde se stal velice oblíbeným. Tyto psy miloval dokonce německý císař Wilhelm a také britská královna Viktoria.

Jak prozrazuje jeho název (německy Dachshund, čili „jezevčí pes“ – Hund je pes, Dachs je jezevec), byl dříve využíván hlavně myslivci při honu zejména na jezevce, protože má excelentní čich, jeho úzké tělo se dobře vejde do nory zvířete a díky svěšeným uším ho tolik neděsily střely lovců. Dnes je ale tento pes chován především jako domácí mazlíček a hlídač a je stále jedním z nejoblíbenějších psích plemen po celém světě.

Na video o jezevčíkovi se můžeme podívat [ZDE](#).

Řešení:

Jak se řekne německy ANO?

Jak se mluví v Německu?

Dlouhé roky oddělovala Západní a Východní Berlín ...

Jedním ze zvířátek v německé pohádce byl čtyřnohý přítel člověka ...

Uprostřed Berlína se tyčí vysoká televizní ...

Dalším zvířátkem z pohádky byla ...

Hlavním městem Německa je ...

Vzpomínáš, jak v pohádce zvířátka udělala pyramidu? Kdo byl úplně nahoře?

JA

NĚMECKY

ZEĎ

PES

VĚŽ

KOČKA

BERLÍN

KOHOUT

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

1.				J	A						
2.		N	Ě	M	E	C	K	Y			
3.					Z	E	Ď				
4.				P	E	S					
5.					V	Ě	Ž				
6.			K	O	Č	K	A				
7.	B	E	R	L	Í	N					
8.					K	O	H	O	U	T	

Tajenka: Jezevčík. Německy Dachshund neboli „jezevčí pes“ (Dachs znamená jezevec, Hund je pes).

5) Tento pracovní list (PL14) je vhodnější pro 3. či 4. třídu, případně dětem dopomáháme. Dětem ukážeme **fotografii Berlínské televizní věže** a zeptáme se jich, jestli vědí, jaká je to stavba, a jestli ji už někdy viděly (třeba na fotce či v televizi). Případně děti necháme hádat, kde stavba stojí a jaký je asi její účel.

Poté povíme dětem základní informace o Berlínské televizní věži a necháme je vyluštit první stranu pracovního listu (PL14).

Řešení:

- Věž měří **368 metrů**.
- Je to **čtvrtá** nejvyšší volně stojící stavba v Evropě.
- Na vrchol věže jezdí **dva** rychlovýtahy.
- Restaurace se otočí **jednou až dvakrát**.

Dále dáme dětem druhou stranu pracovního listu (PL14) a necháme je věž dokreslit. Berlínská televizní věž na náměstí Alexanderplatz je asi nejznámější dominantou Berlína. Díky své výšce a umístění je skutečně nepřehlédnutelná. Byla postavena v letech 1965 až 1969 a stala se chloubou Německé demokratické republiky a jejího pokrokového socialistického stavitelství. Na svou dobu

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

byla věž velmi moderní, její výška činila 365 metrů a byla tedy vyšší než všechny berlínské kostely. Dnes je čtvrtou volně stojící stavbou v Evropě a poté, co na její špici byla připevněna anténa, měří dokonce 368 metrů. Na vrchol věže, kde se nachází vyhlídka a restaurace, jezdí dva rychlovýtahy. Restaurace je otáčivá – dříve se otáčela jednou za hodinu, nyní se otočí kolem dokola jednou za 20 minut. Alex-Turm, jak věž nazývají Berličané, je dodnes jednou z největších atrakcí města a ročně ji navštíví přes milion návštěvníků.

TIP: Zahrajeme si s dětmi **on-line hru** a zopakujeme si tak základní informace o Berlínské televizní věži.

6) Řekneme dětem, že Německo je země vynálezů a mnoho věcí, které nám dnes usnadňují život, bylo vynalezeno německými vědci. Rozdáme dětem pracovní list (PL15) a necháme je vyluštit osmisměrku.

B	I	M	O	R	A	N	P	S	J	T	K	P
H	K	P	L	Š	U	L	I	R	Ú	L	Š	D
J	Ř	X	T	Z	T	E	L	E	V	I	Z	E
S	U	Z	A	C	O	D	F	X	Ž	D	V	L
T	E	L	E	F	O	N	J	K	U	Ř	R	H
P	D	M	R	L	Ř	I	Z	Y	P	G	T	O
Z	X	G	Š	P	O	Č	Í	T	A	Č	U	K
P	I	F	K	S	F	K	X	B	S	Z	L	E
Ž	Á	R	O	V	K	A	U	Š	T	J	N	L
G	R	C	L	H	N	P	N	D	A	M	Í	A
N	F	I	O	Ž	B	M	Z	T	S	P	K	D
K	M	E	D	V	Í	D	C	I	A	C	H	L

Prvouka

Poté děti necháme vyřešit druhou stránku pracovního listu (PL15). Můžeme také děti nechat hádat, který vynález si myslí, že je nejstarší, a který nejnovější.

Německé vynálezy:

- **Dalekohled** – Hans Lippershey – 1601
- **Kolo** – Karl Freiherrn von Drais – 1817

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

- **Žárovka** – Vynalezl ji v roce 1854 Heinrich Goebel (předstihl tak T. A. Edisona, ten si ovšem vynález žárovky nechal dříve patentovat).
- **Telefon** – Johan Phillip Reis – 1859 (předstihl A. G. Bella, který svůj vynález patentoval až v roce 1876).
- **Lednička** – Carl von Linde – 1876
- **Automobil** – Karl Benz a Gottlieb Daimler – 1886
- **Zubní pasta** – Ottomar Heinsius von Mayenburg – 1907
- **Gumoví medvídci** – Hans Riegel – 1922
- **Televize** – jejím otcem je Mansfred von Ardenne – 1930 (A praotcem se stal Němec Paul Nipkow, který už v roce 1884 přišel na to, jak rozložit obrázek pro televizní přenos.)
- **Počítač** – Konrad Zuse vytvořil první počítač Z1, který spatřil světlo světa v roce 1938.
- **Fanta** – Max Keith – 1940

TIP: Zahrajeme si s dětmi [online pexeso](#) s obrázky německých vynálezů.

7) Zeptáme se dětí, jestli znají některé značky německých aut. Určitě jich několik vyjmenují – mezi nejznámější patří Volkswagen, BMW, Audi, Opel, Porsche či Mercedes-Benz. Tyto značky mají pověst výborné kvality. Potom se zeptáme, zda znají značku auta TRABANT. Ukážeme jim fotografie, jak toto auto vypadá, například **TADY**.

Trabi, jak mu Němci říkali, byl kdysi nejlevnějším a nejoblíbenějším německým autem, vyrobilo se jich víc než 3 miliony. V NDR se tehdy nedala koupit auta západních značek a lidé měli ke svým Trabantům, na které čekali třeba i 10 let, důvěrný vztah a dávali jim různé přezdívky. I v Československu bylo toto auto oblíbené. Od roku 1991 se Trabant nevyrábí, ale přesto některé udržované vozy dodnes jezdí po silnici jako veteráni – historická auta.

Rozdáme dětem pracovní list (**PL16**) a necháme je ho vyřešit.

Řešení: Trsátko, Modrofuk

Zeptáme se pak dětí, co jim vyšlo a proč si myslí, že majitelé pojmenovali své auto právě takto. (Trsátko – kvůli karoserii, která se dělala z plastu; Modrofuk – z výfuku tohoto auta se valila oblaka namodralého kouře.) A ví někdo, co to je trsátko?

Poté dětem zadáme druhou stranu pracovního listu (**PL16**), kde si mají ozdobit svého trabanta a vymyslet mu jméno. Na závěr necháme děti představit své výtvary a vysvětlit, jak svá auta pojmenovaly a proč. Obrázky můžeme vystavit ve třídě.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

Podle předlohy nakresli správně vlajku Německa:

Zkus odpovědět na následující otázky. Na pomoc si vezmi atlas.

Německo leží:

- a) ve střední Evropě
- b) v severní Evropě
- c) v jižní Evropě

Německo NEsousedí:

- a) s Českou republikou
- b) s Anglií
- c) s Rakouskem

Hlavním městem je:

- a) Bonn
- b) Drážďany
- c) Berlín

V Německu žije:

- a) 10 milionů lidí (asi jako v ČR)
- b) 80 milionů lidí
- c) miliarda lidí

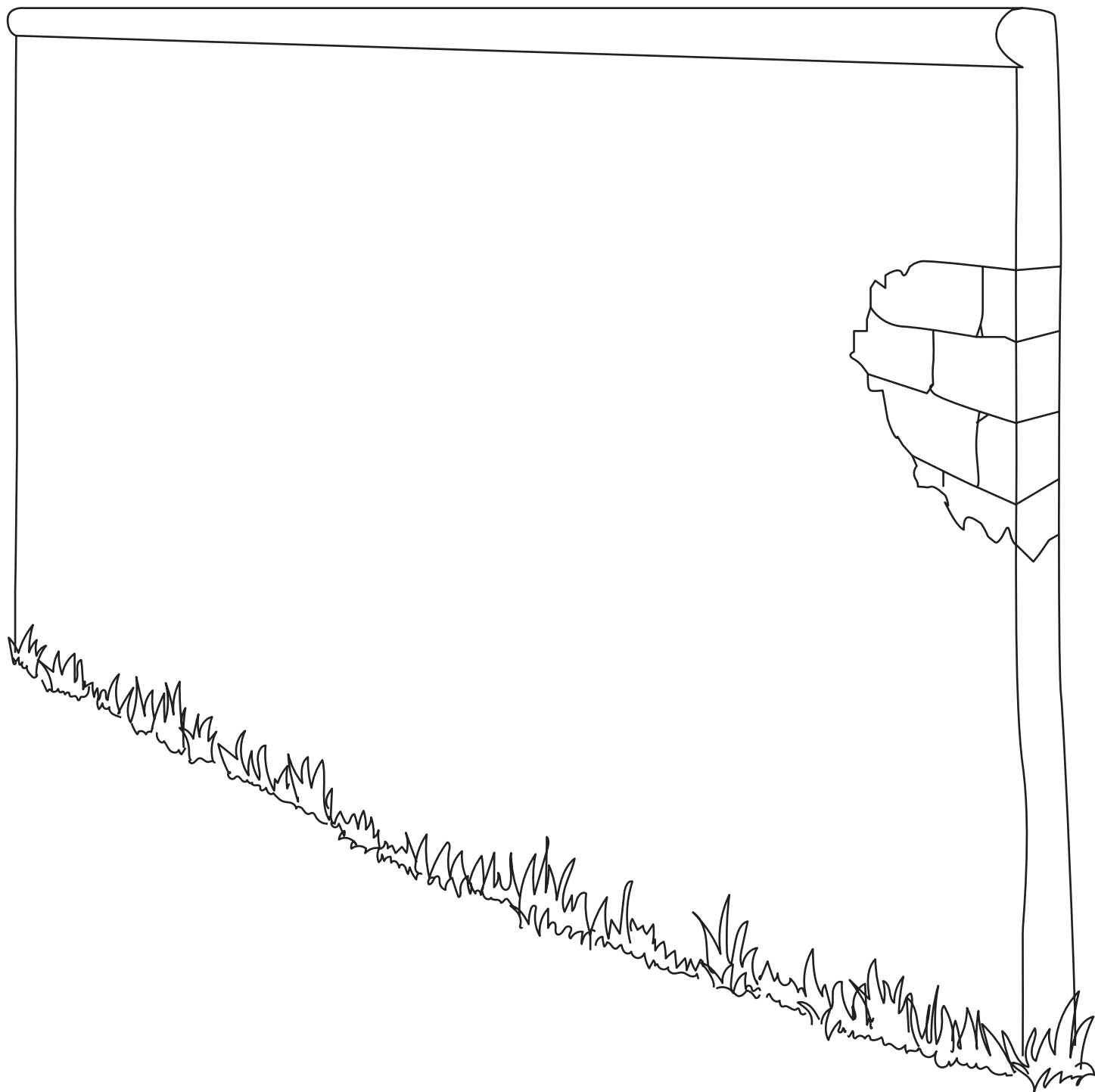
Němčina je:

- a) slovanský jazyk jako čeština
- b) germánský jazyk jako angličtina
- c) eskymácký jazyk jako grónština

Vybarvi a vyzdob si svou zeď.

Pokud vypočítáš následující příklad správně, zjistíš, kolik kilometrů měřila Berlínská zeď:

$$20+80+60+10-5 = \underline{\hspace{2cm}} \text{ km}$$

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

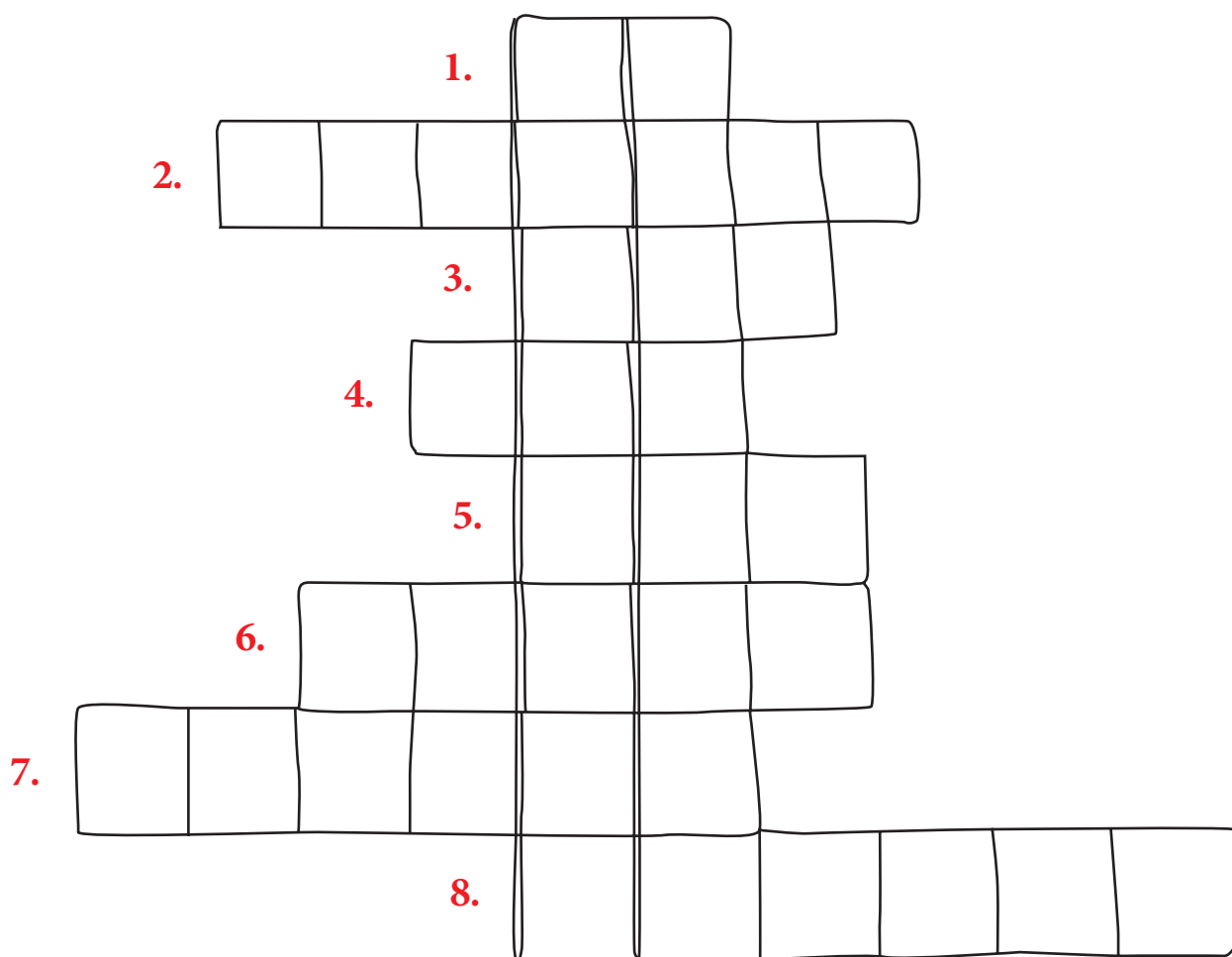
INBÁZE

Určitě dobře znáš pejska s dlouhým tělem, krátkýma nožkama a svěšenýma ušima. Víš, o jakého pejska se jedná? Vylušti křížovku a dozvíš se to.

1. Jak se řekne německy ANO?
2. Jak se mluví v Německu?
3. Dlouhé roky oddělovala Západní a Východní Berlín ...
4. Jedním ze zvířátek v německé pohádce byl čtyřnohý přítel člověka ...
5. Uprostřed Berlína se tyčí vysoká televizní ...
6. Dalším zvířátkem z pohádky byla ...
7. Hlavním městem Německa je ...
8. Vzpomínáš, jak v pohádce zvířátka udělala pyramidu? Kdo byl úplně nahore?

BERLÍNSKÁ TELEVIZNÍ VĚŽ

Jednou z nejznámějších staveb Berlína je televizní věž na náměstí Alexanderplatz. Je to velká turistická atrakce, nahoře v kouli se nachází vyhlídka a nad ní otáčivá restaurace.

Vyřeš tyto úkoly a zjistíš bližší informace o televizní věži.

1) Výšku věže vypočítáš, když ke třista metrům dalších šedesát a osm přidáš.

Televizní věž měří _ _ _ metrů.

2) Kolik volně stojících staveb v Evropě je vyšších než tato berlínská věž? Odpověď najdeš skrytou v této větě.

Na podzim chodíme pouštět draky na Petřiny. _ _ _

Kolikátou je tato věž tedy stavbou? _ _ _ _ _

3) Víš, kolika rychlovýtahy se dá vyjet nahoru? Odpověď najdeš ve skrývačce.

Bradla mají vždy dvě madla. _ _ _ _ _

4) V přesmyčce zjistíš, kolikrát se restaurace otočí za 60 minut.

N O U J E D _ _ _ _ _

až

K R Á T D V A _ _ _ _ _

Dokážeš věž dokreslit?

PL 14

Prvrouka

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

 INBÁZE

Německo – země vynálezů

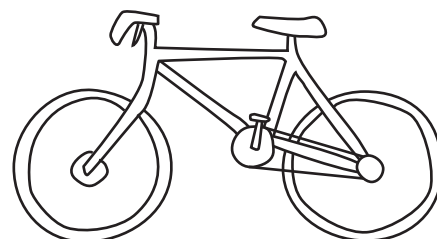
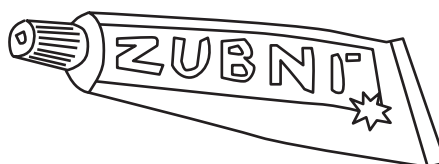
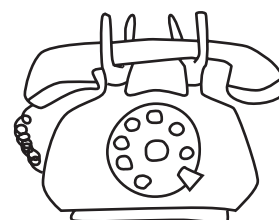
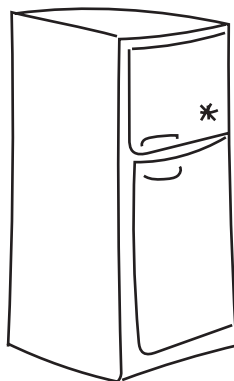
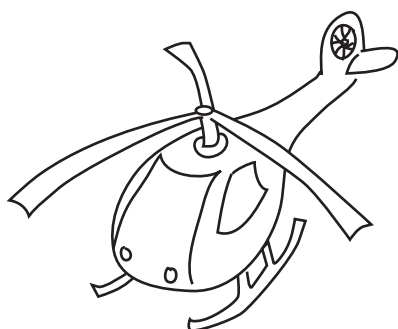
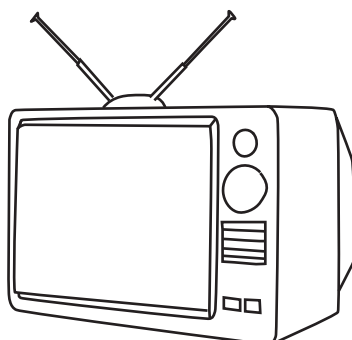
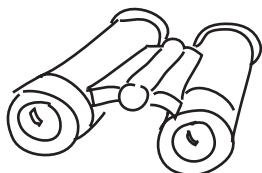
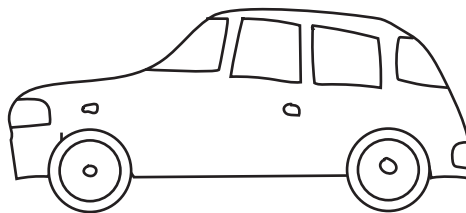
Víš, že v Německu vzniklo spoustu věcí, bez kterých si náš dnešní život neumíme představit? Najdi v osmisměrce 12 německých vynálezů a napiš jejich názvy pod obrázky.

B	I	M	O	R	A	N	P	S	J	T	K	P
H	K	P	L	Š	U	L	I	R	Ú	L	Š	D
J	Ř	X	T	Z	T	E	L	E	V	I	Z	E
S	U	Z	A	C	O	D	F	X	Ž	D	V	L
T	E	L	E	F	O	N	J	K	U	Ř	R	H
P	D	M	R	L	Ř	I	Z	Y	P	G	T	O
Z	X	O	Š	P	O	Č	Í	T	A	Č	U	K
P	I	F	K	S	F	K	X	B	S	Z	L	E
Ž	Á	R	O	V	K	A	U	Š	T	J	N	L
G	R	C	L	H	N	P	N	D	A	M	Í	A
N	F	I	O	Ž	B	M	Z	T	S	P	K	D
K	M	E	D	V	Í	D	C	I	A	C	H	L

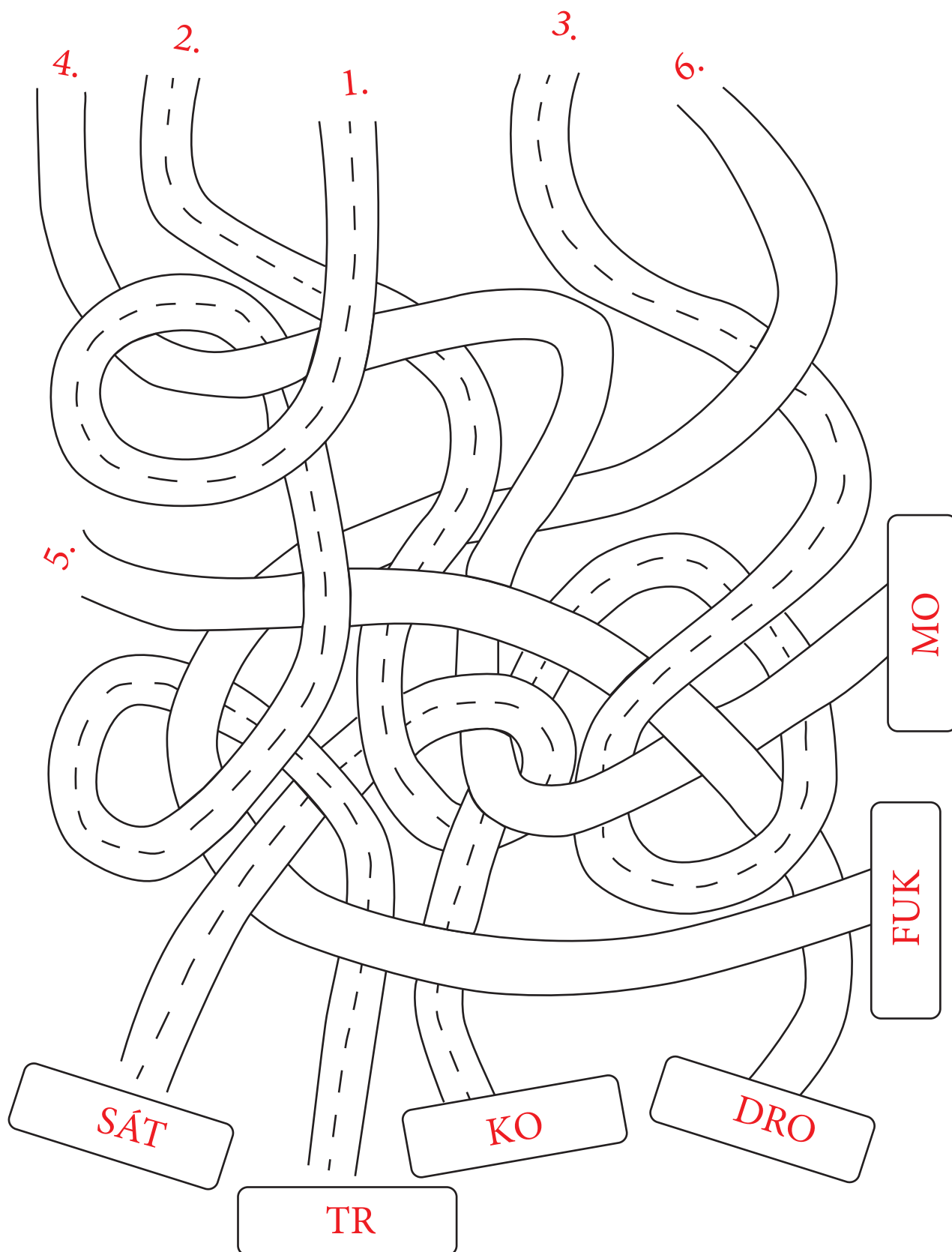

Napiš pod obrázky názvy vynálezů z osmisměrky.

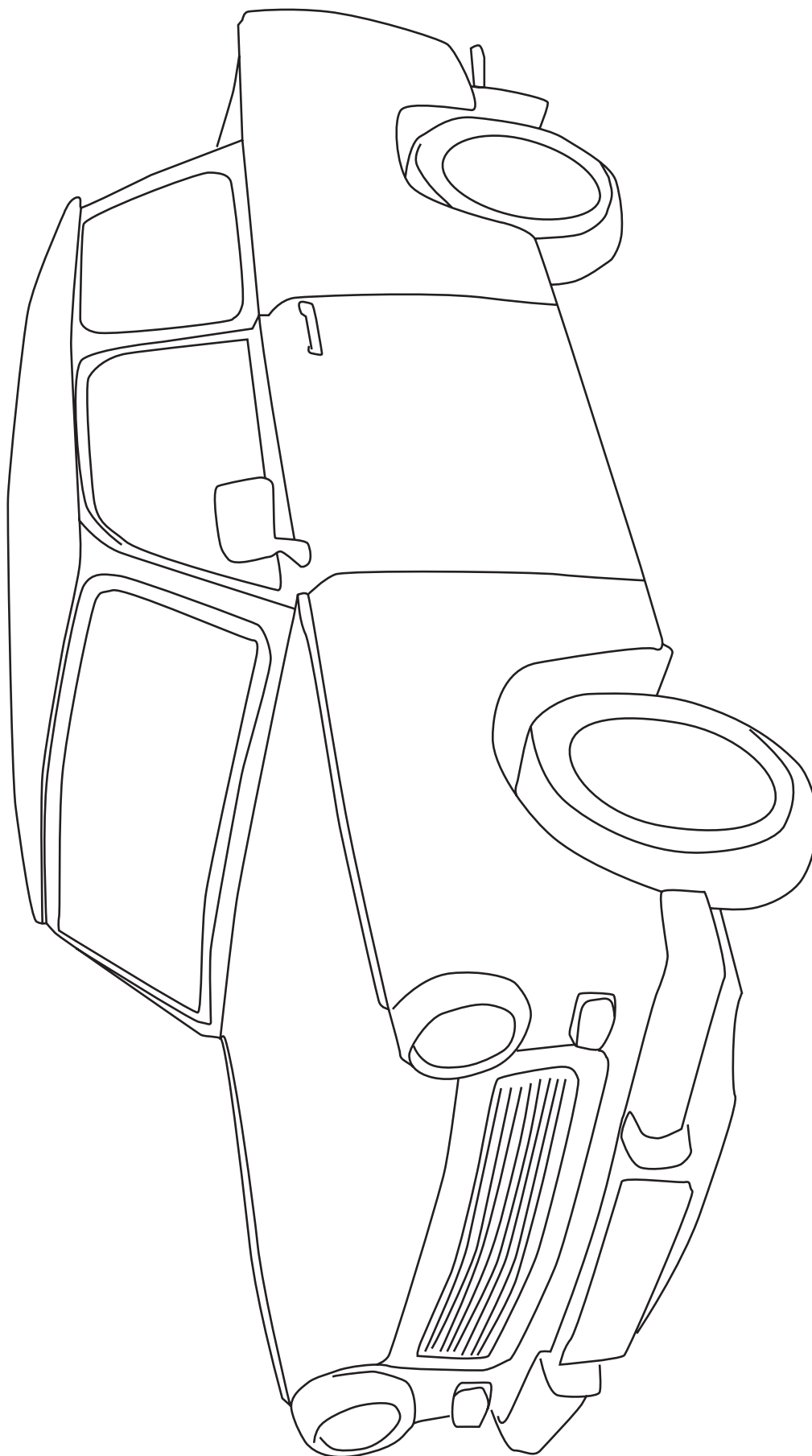
Znáš nějaké značky německých aut? Určitě ano! A co auto trabant? Dnes už mu je víc než 60 let a po silnicích moc nejedí, ale i tak je to německý vynález. Lidé mu přezdívali různými jmény a také si svá auta zdobili. Procvič si slabiky a vylušti v hlavolamu vtipné přezdívky trabantu.

Ozdob si svého trabanta a vymysli mu jméno :)

PL 16

Prvouka

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

INBÁZE

METODICKÉ LISTY – VÝTVARNÁ A PRACOVNÍ VÝCHOVA (PL 17–21)

METODICKÝ LIST 1. VÁNOCE

Mezioborové vztahy:	Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, brainstorming, moderování, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, samostatná práce, vlastní výtvarná tvorba, prezentace, projektové vyučování
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se s německými svátky a tradicemi
Pomůcky:	pracovní listy (PL17–18), pastelky, fixy či jiné výtvarné potřeby

Postup:

- 1) Povídáme si s dětmi o českých a německých vánočních tradicích.
- 2) Poté rozdáme pracovní listy a necháme děti tvořit (PL17, 18).

Tradice a svátky v Německu

Povídáme si s dětmi o německých tradicích spojených s adventem a Vánocemi. Upozorníme je na rozdílné zvyky mezi Českem a Německem (aktivity k tradicím a zvykům najdeme také v Prvouce). Pokud jsou ve třídě děti z jiných zemí, porovnáme, jak se tyto (nebo podobné svátky) slaví tam.

Vánoce

Slovo Vánoce pochází ze staroněmeckého *wāhnachten* (dnes *Weihnachten*), složeného z *wīha-* (světit) a *Nacht* (noc). Německé Vánoce a advent jsou velmi podobné těm českým, mnoho českých zvyků pochází původně z německé oblasti.

Advent – V Německu děti stejně jako u nás prvního prosince dostávají adventní kalendáře, aby si zkrátily čekání na Ježíška mlsáním. Na stolech většiny domácností v Německu se místo betlémů staví vánoční pyramidy, které jsou ze dřeva a také jsou v nich postavičky jako v českém betlémě. Ve spodním patře jsou svíčky. Teplo, které od nich stoupá vzhůru, otáčí velkou vrtuli v horní části pyramidy.

V Německu jsou také velmi oblíbené adventní věnce.

Svátek Sv. Mikuláše se v Německu slaví méně než u nás. Po ulicích nechodí Mikuláš s anděly a čertem, ale dárky (sladkosti pro děti) pouze nechává v připravených punčochách či vyčištěných botách za oknem či dveřmi. Pokud není Sv. Mikuláš s čistotou obuvi spokojen, tak si dárky nechá a místo toho do bot nasype brambory, mrkev nebo uhlí.

V Čechách dárky dětem přináší Ježíšek. V Německu je dárců více:

- **Christkind** – Ježíšek – přináší dárky v Bavorsku a Bádensku-Württembersku. Ježíšek sestupuje nenápadně z nebe doprovázen anděly a dává pod vánoční stromečky dárky.
- **Weihnachtsmann** – vánoční muž – přináší dárky na severu Německa. Dříve prý odnášel neposlušné děti a trestal nevěrné ženy. Má rezavé vlasy a vousy, nosí plášť s kapucí a jezdí na osedlaném divokém větru.

Další rozšířenou tradicí jsou bohaté **vánoční trhy**. Po smuteční neděli, to je poslední neděle před adventem, se vše začíná zdobit vánočními ozdobami. Podle regionů se trhy nazývají Christkindlesmarkt, Adventsmarkt nebo Glühweinmarkt (Ježíškovy, adventní nebo svařákové trhy). Více o trzích [ZDE](#). Další informace o tom, jak se slaví Vánoce v Německu, najdeme [TADY](#).

Zajímavou a u nás nevídanou atrakcí jsou slavné **německé karnevaly** nazývané Fastnacht nebo Fasching. Na období karnevalů se v Německu těší miliony dětí i dospělých, místní ho dokonce považují za páté roční období, které se zahajuje každoročně 11.11. v 11:11 hodin a trvá až do začátku šestitýdenního půstu před Velikonocemi. Karneval vrcholí v únoru, největší a nejhluchnější průvody se konají na Růžové pondělí (Rosenmontag).

Účastníci karnevalu, oblečení jako klauni, strašidla, čarodějnice nebo jednorožci, zpívají a tančí v ulicích. Slaví se celou noc.

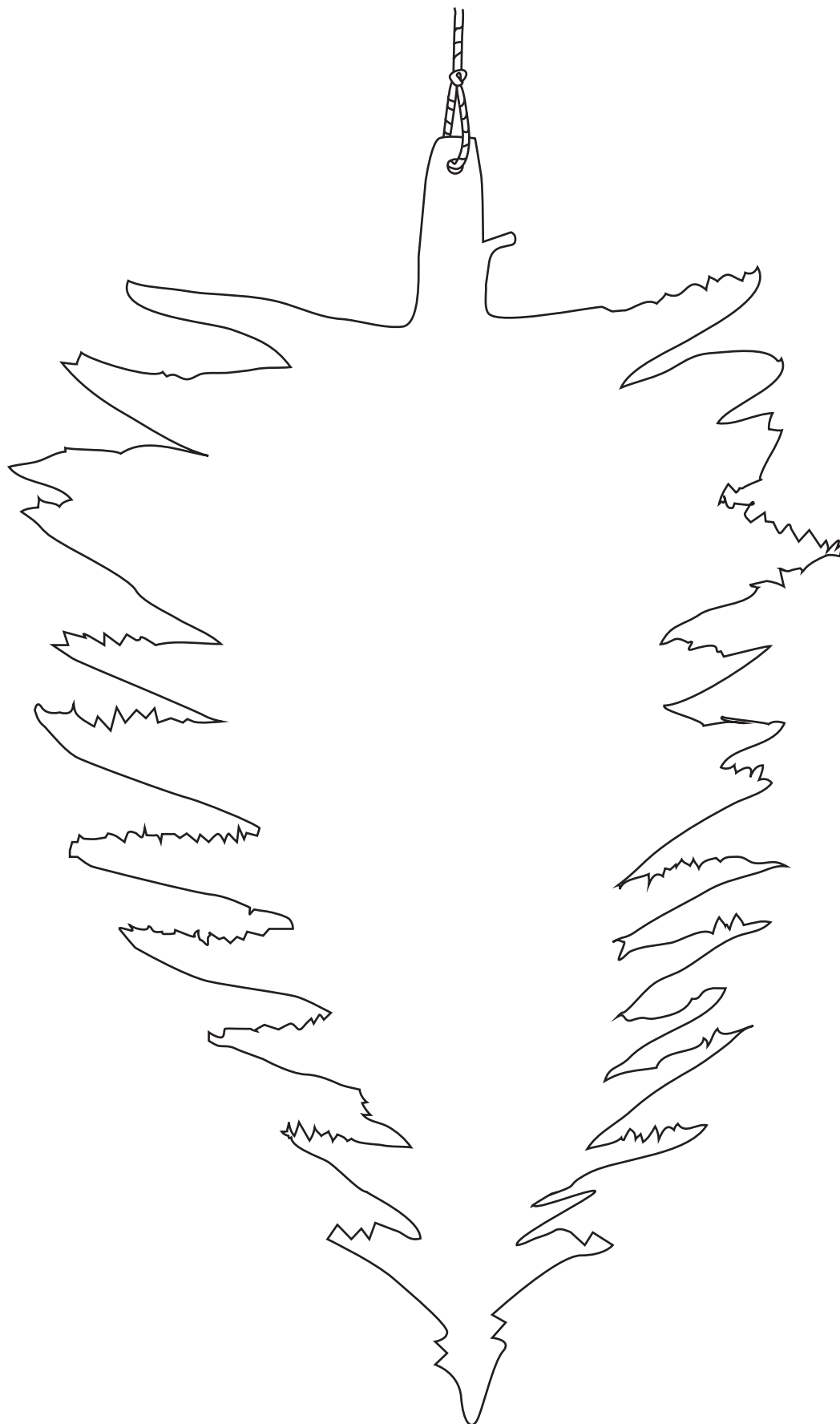
Organizované karnevalové veselí (tak, jak ho známe dnes) je známo od 19. století. Počátky karnevalových oslav spadají již do období starých Římanů, kteří holdovali zábavě a pořádali slavnosti na počest bohů Dionýsa či Saturna. Germánské kmeny zase oslavovaly zimní slunovrat a svým bujarým veselím se snažily odehnat zlé zimní duchy a naklonit na svou stranu božstva. Křesťané přejali některé pohanské zvyky včetně období půstu, který následoval právě po karnevalu – latinsky „carne vale“ znamená doslova „sbohem maso“. Více informací o karnevalech v Německu najdeme [ZDE](#). Děti mohou také vytvořit vlastní karnevalové masky.

**Víš, že vánoční stromček se poprvé objevil
v Německu? Původně nebyl zdobený a věšel se na
strop špičkou dolů. Ozdob si vlastní vánoční stromek.**

PL 17

Za starých časů vánoční stromek zdobilo sušené ovoce, cukrovinky, pozlacené ořechy, papírové řetězy, ozdoby ze slámy, brambor a jiných přírodních materiálů. Ručně vyrobené skleněné ozdoby pocházejí z Německa, jsou známé už od 16. století.

Nakresli a vybarvi vlastní skleněnou ozdobu na vánoční stromek.

METODICKÝ LIST 2. VÁNOČNÍ ŠTOLA

Mezioborové vztahy:	Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, pečení vánoční štoly
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	seznámení se s tradiční německou kuchyní
Pomůcky:	suroviny uvedené na pracovním listě, pracovní list (PL19)

Postup:

Místo vánočního cukroví v Německu nejčastěji připravují placičky a perníky různých tvarů, různé čokoládové nebo cukrové polevy, vánočku – „Christstolle“ a marcipánové brambory – „Marzipan-kartoffeln“.

Z Německa pochází slavná štola, druh vánočního moučníku se zapečeným sušeným ovocem a ořechy, posypaná moučkovým cukrem. Její tvar má připomínat „malého Ježíška zabaleného v plenkách“. Stejně jako u národních jídel existuje tolik variant, kolik je oblastí, jen v Sasku lze nalézt krušnohorskou štolu, vogtlandskou štolu, lužickou štolu a také nejznámější drážďanskou štolu. Právě v Drážďanech byla údajně podle historických zdrojů poprvé upečena. Největší vánoční štola, měřící přes 72 metrů, byla vytvořena v roce 2010 v nizozemském městě Haarlem. Na tradiční obří vánoční štolu v Drážďanech se můžeme podívat [ZDE](#).

1) Povídáme si s dětmi o tradici vánočního pečení v Čechách (*Pomáháte s přípravou cukroví doma? Jaké druhy vánočního cukroví znáte a připravujete? Pečete doma vánočku? atd.*) a v Německu.

2) Rozdáme dětem pracovní listy (PL19), projdeme si postup a ověříme si, zda mu rozumí. Poté společně upečeme štolu buď v rámci vyučování, nebo postup můžeme dát dětem domů jako tip na obohacení vánočního jídelníčku.

Drážďanská štola

Spolu s maminkou připrav skvělou štolu, která nesmí chybět na vánoční hostině v Německu.

Suroviny

- máslo 1 kostka
- rozinky 1 hrnek
- pomerančová kůra kandovaná 2/3 hrnku (i citronová)
- cukr 1/2 hrnku
- mléko 1/3 hrnku (vlažné)
- žloutek 1 kus
- droždí 2/3 kostky
- rum hnědý – tuzemský 1 lžíce (40%)
- citronová kůra 1 lžička
- sůl 1/2 lžičky
- muškátový oříšek 1 špetka (mletý)
- cukr moučkový 1/2 hrnku (na posypání)

Postup přípravy

1. V hrnku s vlažným mlékem rozmícháme droždí se lžící cukru a lžící mouky. Na teplém místě necháme vzejít kvásek. Jeden hrnek mouky prosejeme do mísy, přidáme cukr, sůl, muškátový oříšek, rozinky, kandovanou i strouhanou kůru a 4/5 kostky másla utřeného se žloutkem a rumem. Vše zalijeme mlékem a vzešlým kváskem. Těsto mícháme vařečkou, dokud se nezačne lepit, pak přisypeme zbylou mouku, rukama vypracujeme do polotuha a necháme pod utěrkou hodinu kynout.

2. Těsto rozválíme na pomoučeném válu na plát o velikosti asi 30 x 40 cm, kratší okraje zahneme směrem ke středu, delší okraje potom přehneme do dvou třetin z každé strany tak, že se okraje na středu asi jednou třetinou překrývají. Štolu přendáme na plech vyložený papírem na pečení, střed promáčkne po délce hranou dlaně a necháme ji na teplém místě 20 minut kynout.

3. Štolu pečeme v troubě vyhřáté na 165 °C 50 minut. Pokud začne štola při pečení příliš rychle hnědnout, zakryjeme ji alobalem. Po upečení seškrábneme přepečené rozinky, které bývají tvrdé a nahořklé. Horkou štolu několikrát přetřeme rozpuštěným máslem, zasypeme moučkovým cukrem a necháme zchladnout.

4. Štolu musíme nechat alespoň týden uležet. Nejlepší je, když ji upečeme již dlouho před Vánocemi a vychladlou, zabalenou do potravinářské fólie ji uskladníme při teplotě do 20 °C.

METODICKÝ LIST 3. VELIKONOCE

Technika:	Výroba velikonočních papírových košíčků
Mezioborové vztahy:	Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, praktický nácvik výtvarné techniky
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení se s velikonočními tradicemi, praktický nácvik výroby velikonočního košíčku
Pomůcky:	na čtvrtce vytištěné předlohy velikonočních košíčků (PL20), nůžky, pastelky, barevné fixy, vlna či provázek na dohotovení košíčků

Postup:

- 1) Povídáme si s dětmi o českých a německých velikonočních tradicích. Ptáme se *Jak slavíte Velikonoce doma? Jaké zvyky jsou vaše oblíbené?*
- 2) Vyprávíme dětem o německých tradicích a německém velikonočním zajíčkovi.
- 3) Rozdáme jim šablony z pracovního listu (PL20) vytištěné na čtvrtku, aby byly košíčky pevnější.
- 4) Necháme děti košíčky ozdobit a vystříhnout.
- 5) Poté košíčky slepíme nebo sešijeme bavlnkou či provázkem.

Tradice a svátky v Německu

Povídáme si s dětmi o německých tradicích spojených s Velikonocemi. Upozorníme je na rozdílné zvyky mezi Českem a Německem (aktivity k tradicím a zvykům najdeme také v Prvouce). Pokud jsou ve třídě děti z jiných zemí, porovnáme, jak se tyto (nebo podobné svátky) slaví tam.

Velikonoce

Pro Němce jsou Velikonoce významnějším církevním svátkem než Vánoce, protože symbolizují radost a vítězství nad smrtí. Jsou spojovány s cestováním, návštěvou příbuzných a přátel, návštěvou kostela a s velikonočními bohoslužbami.

Němci si svátky jara symbolizují malovanými vejci. Zároveň je spojují se sportovními aktivitami, jako je házení, koulení nebo rozbíjení vajec.

Dříve bývalo také populární házení vajec do dálky nebo do výšky. Mezi staré zvyky patřil třeba hod vejcem přes střechu domu, jeden člen rodiny pak chytal na druhé straně. Hod měl ochránit stavení před bleskem. Vejce se ale nesmělo rozbít!

Koledovat s pomlázkou v Německu děti a dospělí nechodí, stejně tak neznají zvyk polévání studenou vodou. Malovaná vajíčka a jiné druhy sladkostí hledají děti na zahradě a v přírodě, kam je schovali rodiče. Ti ale dětem tvrdí, že jim je sem přinesli velikonoční zajíčci. Zajíc je v Německu symbolem Velikonoc.

Velikonoční jídelníček je podobný jako u nás. Nechybí malovaná vejce, skopové, jehněčí maso a mazance z hutného těsta, koláčky a koblihy.

Další zdroje informací:

- [Jak slaví Velikonoce v Německu?](#)

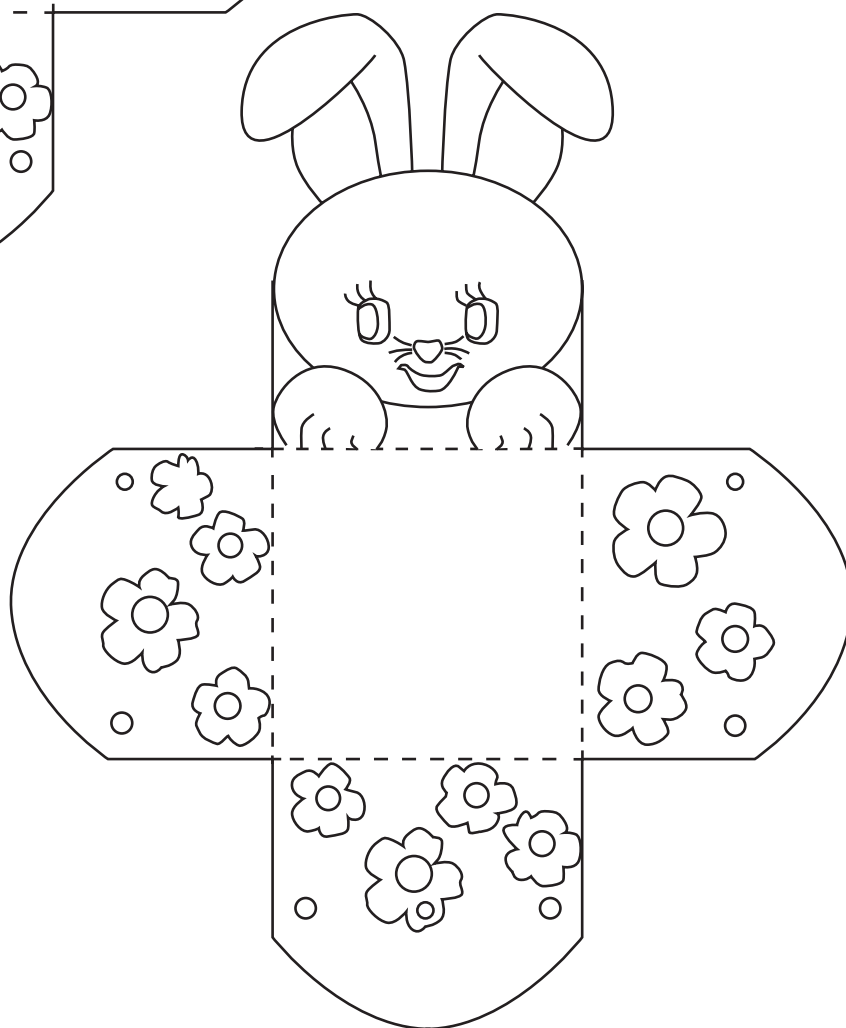
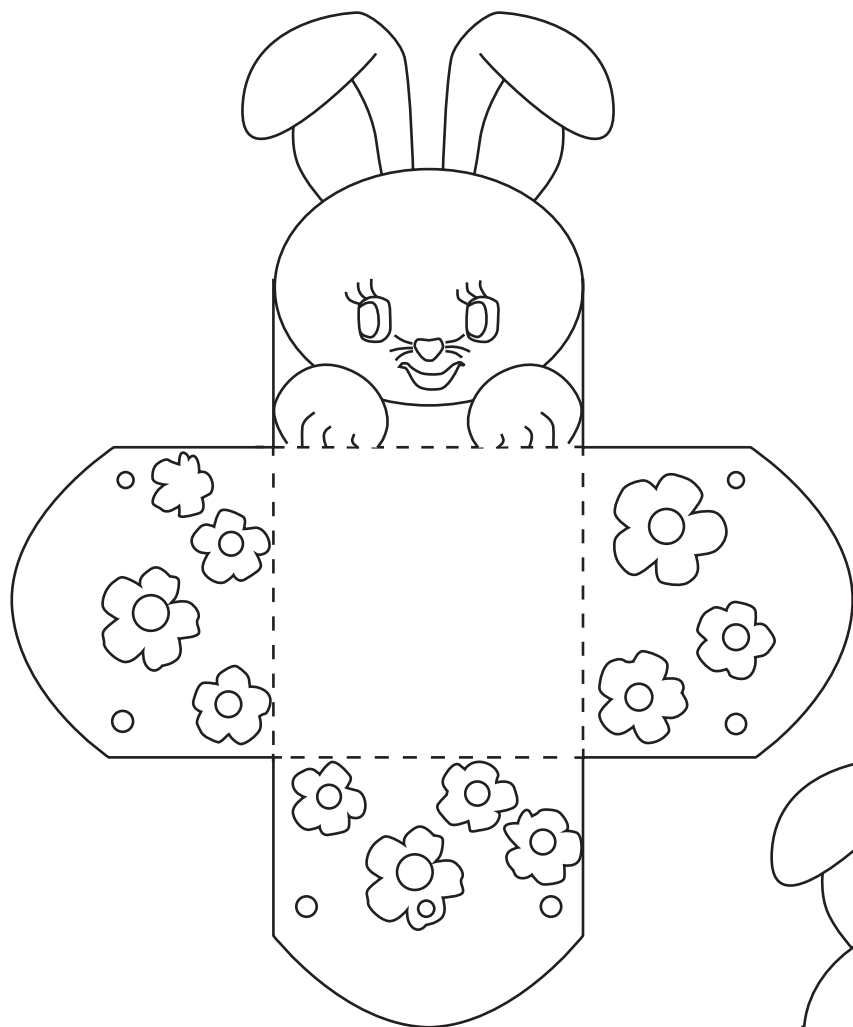
Tipy na další velikonoční tvoření:

- [Papírový zajíček na vajíčka nebo sladkosti](#) – Děti mohou šablony vybarvit, vystříhnout a pomocí vlny sestavit košíčky na malovaná vajíčka.

**O Velikonocích přináší dětem v Německu
velikonoční zajíčky čokoládová vajíčka.
Vytvoř si košíčky na velikonoční sladkosti.**

METODICKÝ LIST 4. UŽITÉ UMĚNÍ NĚMECKA

Mezioborové vztahy:	Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, brainstorming, moderování, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, samostatná práce, vlastní výtvarná tvorba
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení se s tradičním německým užitým uměním
Pomůcky:	pastelky, fixy, knoflíky, peříčka, washi pásy či jiné výtvarné potřeby, pracovní list (PL21)

Kukačkové hodiny

Kukačkové hodiny poprvé zmínil v 17. století jako kuriozitu Athanasius Kircher (1650), rozšířily se však až v období romantismu počátkem 19. století z německého Schwarzwald (Černého lesa), kde se podomácku vyráběly dřevěné nástěnné hodiny.

Je to druh jednoduchých kyvadlových hodin v dřevěné skříňce, která vypadá jako štít domu s dvířky nad ciferníkem. Na začátku každé hodiny se tato dvířka otevřou, objeví se v nich dřevěný ptáček a z hodin se ozve zvuk připomínající kukačku. Vnější vzhled a výzdoba od začátku připomínaly domek železničního hlídače, později dostaly vyřezávanou „mysliveckou“ výzdobu. Moderní modely hodin jsou velice rozmanité.

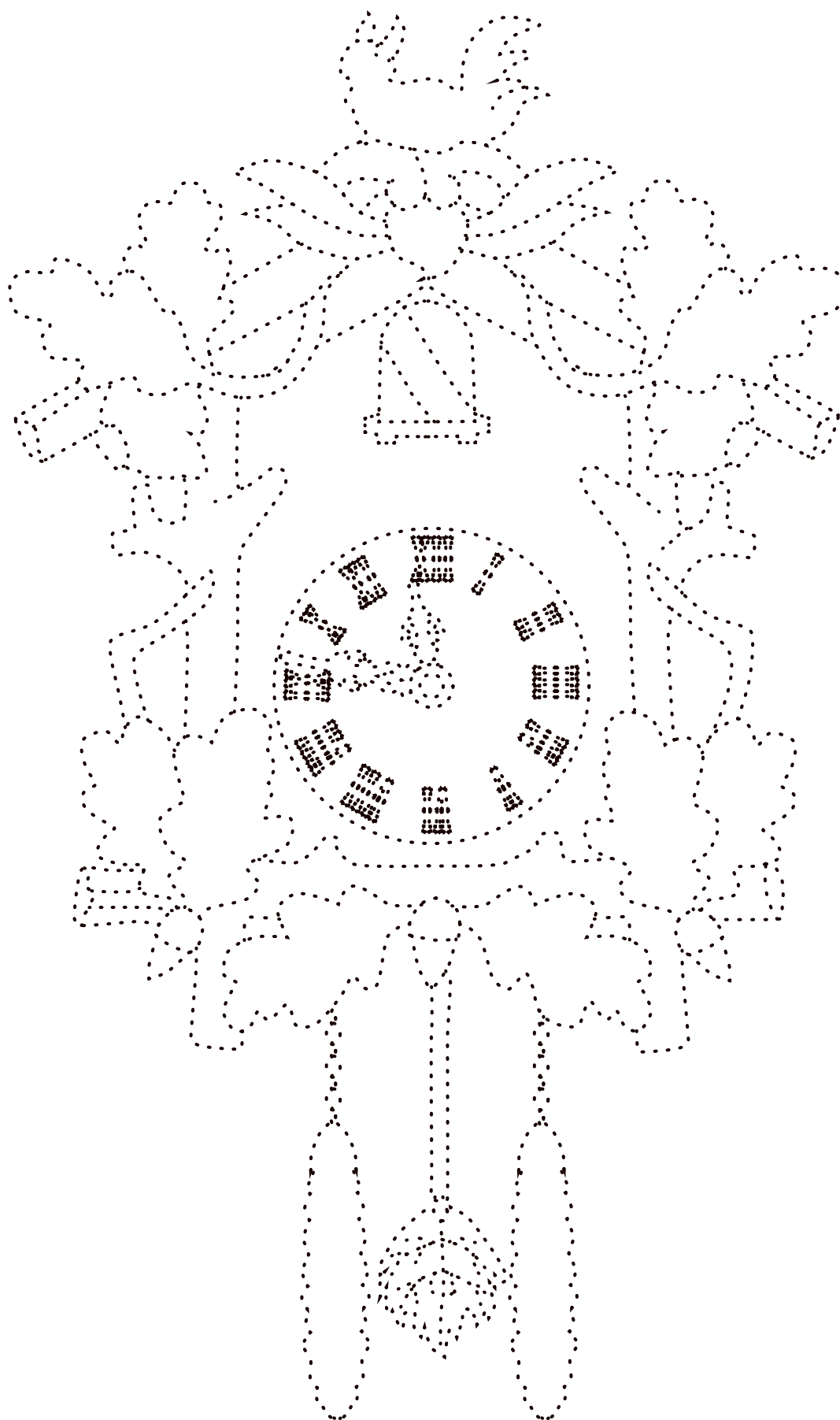
Postup:

- 1) Ukážeme dětem fotografie kukačkových hodin (zadáme do googlu „kukačkové hodiny“ nebo německy „Kukuksuhr“). Zeptáme se, zda takové hodiny znají a jestli někdo takové hodiny vlastní.
- 2) Poté děti nakreslí vlastní model kukačkových hodin, vybarví a dozdobí je (např. vystříhnou a nalepí detaily z barevného papíru, knoflíky, papírové lepicí pásy, provázky, peříčka a podobně).

Viděl/a jsi někdy kukačkové hodiny? Pocházejí z Německa. Spoj všechny tečky a hodiny si vybarvi.

METODICKÝ LIST 5. „STREET ART“ NA MOTIVY POHÁDKY BRÉMŠTÍ MUZIKANTI

Mezioborové vztahy:	Prvouka
Výukové metody a strategie:	výklad, brainstorming, moderování, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, samostatná práce, vlastní výtvarná tvorba
Časová dotace:	1–2 vyučovací hodiny
Vzdělávací cíle:	nácvik výtvarné techniky pomocí šablon a foukacích fix
Pomůcky:	čtvrtky A3 nebo A4, barevné papíry, lepidlo v tyčince, foukací fixy, tempery či vodovky, štětce, popř. rozstříhané houbičky na nádobí, šablony zvířátek, pastelky, fixy či washi pásy na dozdobení

Postup:

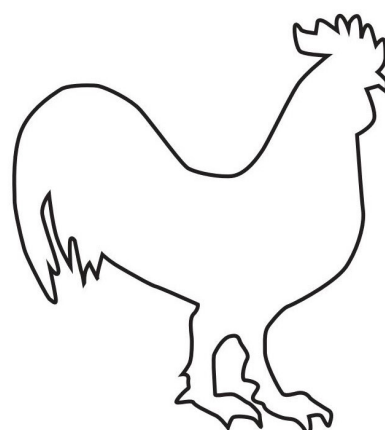
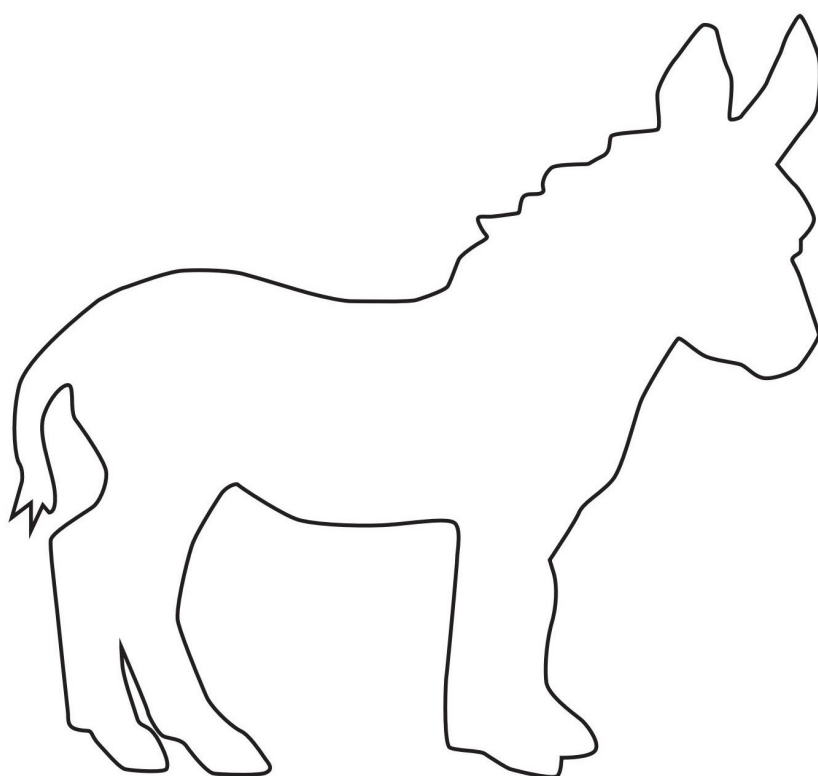
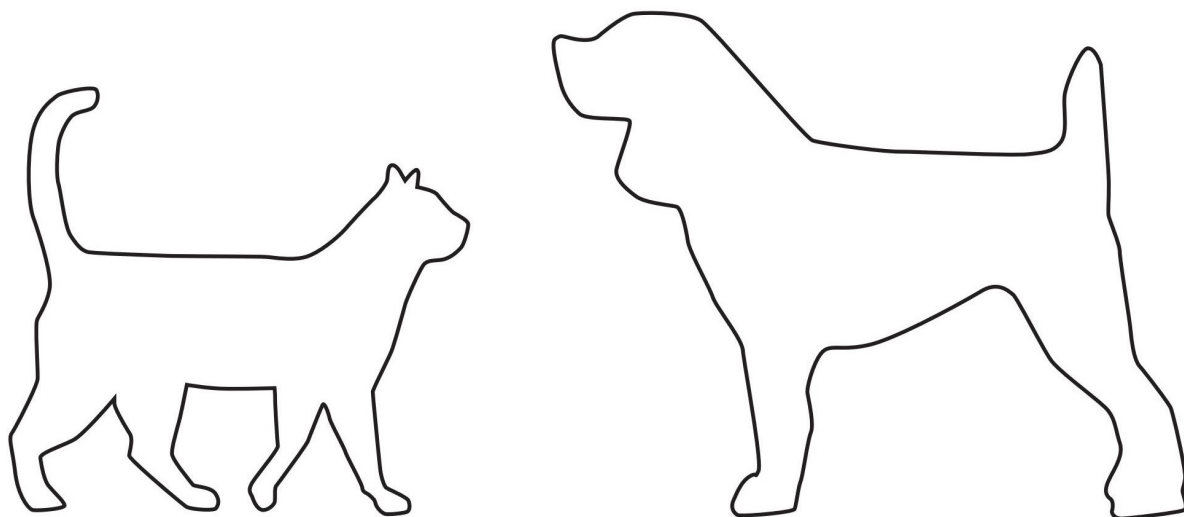
- 1) Zeptáme se dětí, zda si pamatují, jaká zvířátka vystupovala v pohádce Brémští muzikanti a jakým způsobem se postavila na sebe. Pro připomenutí jim můžeme ukázat [tyto fotografie](#).
- 2) Povíme dětem, že nyní se inspirujeme a vytvoříme podobné obrázky pomocí foukacích fix.
- 3) Rozdáme dětem bílé čtvrtky (ideálně A3, ale mohou být i A4) a barevné papíry (A4). Děti si nejprve z barevného papíru vystříhnou domeček. Mohou i např. prostříhnout okno či dveře tak, aby byly „otvírací“. Domeček následně nalepí na čtvrtku.
- 4) Nyní dětem rozdáme okopírované šablony zvířátek (osel, pes, kočka a kohout). Děti si je vystříhnou a naaranžují na čtvrtku tak, jak budou chtít, aby byla zvířátka kolem domečku umístěna.
- 5) Šablony zvířátek můžeme použít dvojím způsobem – buď jako „pozitiv“ - tj. děti přiloží šablony na papír a kolem rozfoukají barvu z foukacích fix. Druhou možností je použít vystřižené obrysy zvířat, naaranžovat je na papír a do nich foukat barvu, takže na čtvrtce vzniknou „negativy“ – barevné tvary zvířátek.
- 6) Nakonec mohou žáci ještě obrázek dokreslit pastelkami či fixy nebo dozdobit washi páskami.

7) Pokud nemáme k dispozici foukací fixy, mohou děti použít rozstříhané houbičky na nádobí, pomocí kterých nanášejí na papír temperové barvy. Další možností je také použít naředěné vodové barvy, které děti mohou stříkat na papír za pomoci plochého štětce.

Šablony zvířátek jsou zde:

METODICKÉ LISTY – ANGLICKÝ JAZYK (PL 22)

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	didaktická hra
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	procvičování psané podoby a výslovnosti základních anglických a německých číslovek
Pomůcky:	pracovní list (PL22), popř. jako nápovědu pro hru Clap clap! můžeme použít číslovky v obou jazycích napsané na tabuli či kartičkách

Postup:

Tento pracovní list doporučujeme pro 3. či 4. třídu. Nejprve se děti zeptáme, jestli umí počítat anglicky do pěti, případně s nimi počítání zopakujeme. Poté rozdáme pracovní listy (PL22) a doplníme společně anglické číslovky. Dětem můžeme ve třídě umístit nápovědu, pokud je pro ně psaní v angličtině ještě obtížné. Teprve pak si společně představíme německé číslovky a zkusíme se je naučit, můžeme také s pomocí nápovědy. Necháme děti vyplnit i německá slova a číslovky seřadit v angličtině i němčině ve správném pořadí.

Poté si společně zahrajeme hru Clap, Clap!

Clap clap!

- 1) Naučíme děti počítat do pěti v německém jazyce a procvičíme si i počítání v anglickém jazyce.
- 2) Děti rozdělíme do skupin po pěti.
- 3) Každý tým se posadí do kroužku, ve skupině přiřadíme každému dítěti číslo (1–5), které bude představovat.
- 4) Hru pro skupiny můžeme začít tím, že 2x tleskneme libovolné číslo v anglickém jazyce a 2x zvolené číslo jiného hráče na stehna zase v německém.

5) Dále pokračují hráči, jejichž číslo učitel vytleskal, hráči pokračují stejným způsobem: 2x tlesknutí svého čísla v anglickém jazyce a 2x tlesknutí čísla jiného hráče na stehna v německém jazyce.

6) Ten, kdo neví své číslo či nereaguje dostatečně rychle, vypadává ze hry.

pozn. Během hry je možné měnit rytmus a rychlost tleskání.

Čísla v německém jazyce:

1 – eins	2 – zwei	3 – drei	4 – vier	5 – fünf
----------	----------	----------	----------	----------

Přijdou ti čísla v anglickém a německém jazyce podobná? Nejprve doplň do políček chybějící čísla v anglickém jazyce a potom v německém.

připiš ke slovům číslovky 1-5.

Nakonec seřaď čísla tak, jak mají jít po sobě.

__ R __ - DREI

ONE - _ I __

_ I __ - FÜNF

TWO - __ E _

FOUR - ___ R

Zde napiš, jak jdou čísla po sobě (anglicky/německy).

Anglicky:

Německy:

METODICKÉ LISTY – HUDEBNÍ VÝCHOVA

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	výklad, řízená diskuse, kladení otázek, rozhovor, poslech hudebních ukázek
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení s německou hudbou a německými hudebními skladateli
Pomůcky:	počítač s funkčním zvukem nebo interaktivní tabule

Postup:

Zeptáme se dětí, jakou hudbu rády poslouchají, kdo je jejich oblíbený skladatel či zpěvák. Poté se zeptáme, jestli znají nějakou německou hudbu a představíme jim jednotlivé skladatele včetně hudebních ukázek dle vlastního výběru. Tuto aktivitu doporučujeme rozložit do 2 vyučovacích hodin nebo vybrat pouze část skladatelů.

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

Německý hudební skladatel a virtuos hry na klávesové nástroje, považovaný za jednoho z největších hudebních géníů všech dob a završitele barokního hudebního stylu. Poslechněte si s dětmi jednu z jeho nejznámějších skladeb, Toccatu a Fugu D minor [ZDE](#).

Po ukázce se dětí můžeme zeptat, jak se jim hudba líbila, zda už ji někdy slyšely a popř. při jaké příležitosti (reklamy, hudební doprovod filmů atd.) Zeptáme se, na jaký nástroj se v ukázce hraje (varhany).

Více o Bachově životě a díle se dozvíme [TADY](#).

Ludwig van Beethoven (1770–1827)

Německý hudební skladatel období vrcholného klasicismu a klavírní virtuos, jeden z nejvýznamnějších hudebních skladatelů všech dob. Poslechněte si s dětmi začátek jedné z nejznámějších Beethovenových symfonií, Symfonie č. 5 zvaná Osudová [ZDE](#).

Po ukázce se děti můžeme zeptat, jak se jim hudba líbila, zda už ji někdy slyšely a popř. při jaké příležitosti (reklamy, hudební doprovod filmů atd.) Zeptáme se, jaké nástroje se v ukázce objevují, popř. jaké nástroje tvoří symfonický orchestr.

Více o Beethovenově životě a díle se dozvíme [ZDE](#).

- [Německá hymna a informace o ní](#)
- [Německá ukolébavka](#)

Hans Zimmer (nar. 1957)

Světznámý německý hudební skladatel filmové hudby, oceněný Oscarem za hudbu k filmu Lví král, cenou Grammy a dvěma Zlatými Glóby. Vytvořil hudbu k mnoha filmům jako Piráti z Karibiku (ukázka [ZDE](#)), Gladiátor, Batman začíná, Temný rytíř, Princ egyptský, Lepší už to nebude a dalším.

TIP: Zkontrolovat, jak si děti zapamatovaly skladby významných německých skladatelů, můžeme pomocí [on-line hudebního kvízu](#).

METODICKÉ LISTY – TĚLESNÁ VÝCHOVA

Mezioborové vztahy:	Další cizí jazyk
Výukové metody a strategie:	pohybová hra, skupinová aktivita
Časová dotace:	1 vyučovací hodina
Vzdělávací cíle:	seznámení se s německými slovy pro barvy, rozvoj psychomotoriky a koordinace
Pomůcky:	kartičky s obrázky jednoduchých předmětů (např. ovoce, zelenina, školní pomůcky), šátek na zavázání očí

Postup:

Vyměňme si místo!

- 1) Připravíme si kartičky s obrázky jednoduchých předmětů (např. ovoce, zelenina, školní pomůcky) a šátek na zavázání očí.
- 2) Naučíme děti barvy v německém jazyce – můžeme zvolit pouze např. tři základní barvy (červenou, zelenou a modrou) a poté podle okolností doplňovat dalšími. Obtížnost stupňujeme.
- 3) Posadíme děti do kroužku na žíněnku a jedno z nich postavíme doprostřed kroužku.
- 4) Sedícím dětem rozdáme kartičky s obrázky, musí si pozorně zapamatovat barvy na obrázku.
- 5) Stojícímu dítěti uprostřed kruhu zavážeme oči a vyvolá: „Místa si vymění“ a doplní libovolnou barvu v německém jazyce.
- 6) Ti, kteří mají vyvolanou barvu na obrázku, se postaví a tiše si vyměňují místa. Kartičky si nechávají.
- 7) Dítě stojící uprostřed se snaží chytit alespoň jednoho spolužáka. Pokud někoho chytí, vymění se spolu – chycenému dítěti zavážeme oči a ono vyvolává. Pokud nikoho nechytí, vyvolává další barvu. Chycený předává svou kartičku hráči, který ho chytil.

8) Dohlížíme na to, aby byly barvy správně vyslovené a všechny děti a barvy se vystřídaly.
pozn. Během hry je možné mezi dětmi několikrát vyměnit kartičky s obrázky. Předají si kartičky v kruhu o jedno místo doprava/doleva. Musí si tak neustále pamatovat jiné barvy.

Barvy v němčině:

weiß	grün
gelb	blau
rot	schwarz

Tělesná výchova

weiß – bílá

gelb – žlutá

rot – červená

grün – zelená

blau – modrá

schwarz – černá

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

POUŽITÉ ZDROJE

[CIT. 2023-10-10] DOSTUPNÉ POD LICENCÍ PUBLIC DOMAIN
A CREATIVE COMMONS Z:

WWW:

- https://inbaze.cz/wp-content/uploads/2020/12/KP_nemecka.pdf
- https://inbaze.cz/wp-content/uploads/2020/07/nemecko_pohadka.pdf
- https://www.sevt.cz/produkt/bremsti-muzikanti-6-loutek-s-vodicimi-tyckami-12925000/?gclid=EAIaIQobChMI-fjVx8eL6gIVS4uyCh2jgQLKEAQYASABEgKX-t_D_BwE
- <https://blog.bremen-tourismus.de/die-stadtmusikanten-wahrzeichen-bremens/>
- <https://www.liveriga.com/de/3123-die-bremer-stadtmusikanten/>
- https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bremer_Stadtmusikanten_in_Japan_2018.jpg
- <https://inbaze.cz/publikace-a-metodicke-materialy/#bedynky>
- <https://translate.google.cz/?sl=de&tl=cs&op=translate>
- <https://www.berlin.de/sehenswuerdigkeiten/3560707-3558930-fernsehturm.html>
- https://www.tripadvisor.cz/LocationPhotoDirectLink-g187399-i223691573-Dresden_Saxony.html
- https://www.lidovky.cz/relax/zajimavosti/berlinskou-zed-znovu-umelci-pomaluji.A091101_125646_ln_zahranici_tej
- <https://nemecko.svetadily.cz/clanky/Jak-se-slavi-Vanoce-v-Nemecku>
- <https://www.vanocni-ozdoby.cz/clanek/show/20/historie-vanoc-a-vanocnich-ozdob>
- <https://www.goethe.de/ins/cz/cs/kul/mag/21159744.html>
- <https://mywandertime.com/nemecko/karneval-v-nemecku/>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bmecko>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Mou%C4%8Dn%C3%ADk>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Je%C5%BE%C3%AD%C5%A1ek>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Sasko>
- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Dr%C3%A1%C5%BE%C4%8Fany>
- <https://sever.rozhlas.cz/jak-slavi-velikonoce-v-nemecku-6840284>
- <http://www.milujivelikonoce.cz/cs/temata/show/velikonoce-v-zahranici/155-velikonocni-svatky-v-nemecku-a-rakousku/>
- <https://kreativnitechiky.cz/velikonocni-zajicek/>
- <http://www.jaksiudelat.cz/papirovy-zajicek-na-vajicka-sablona-k-vytisteni/>
- https://cs.wikipedia.org/wiki/Athanasius_Kircher

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – půl růstu ČR

INBÁZE

- <https://cs.wikipedia.org/wiki/Schwarzwald>
- https://www.google.com/search?q=spoj+te%C4%8Dky&rlz=1C1AVNE_en-CZ615CZ616&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=b51M-SpmoyerJM%252CeaFsGoG-cCHmdXM%252C_&vet=1&usg=AI4_-kQIMPFDdK3A9cxb5hzwOBnBG-7bimQ&sa=X&ved=2ahUKEwjHu730v8_rAhXTQ0EAHXIQAIAQ9QF6BAgKEEk&biw=1920&bih=937#imgsrc=b51M-SpmoyerJM
- https://www.youtube.com/watch?v=Nnuq9PXbywA&ab_channel=JustASuicidalGirl
- <https://mistri.muzikus.cz/baroko/johann-sebastian-bach>
- https://www.youtube.com/watch?v=jv2WJMVpQi8&ab_channel=Mandetriens
- <https://mistri.muzikus.cz/klasicismus/ludwig-van-beethoven>
- https://www.youtube.com/watch?v=LNYMKgC7AE&ab_channel=KingJizz
- https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C4%9Bmeck%C3%A1_hymna
- https://www.youtube.com/watch?v=aIKosPd5jmA&ab_channel=RudiGabrielBedy
- https://www.youtube.com/watch?v=Lw_Qlu4Y1dk&ab_channel=PRORK
- <https://video.aktualne.cz/ze-sveta/v-drazdanech-snedli-nejvetsi-vanocni-stolu-na-svete-vazila-s/r~522cf7a4c69011e683ec0025900fea04/>

OBRÁZKY

- <http://www.jaksiudelat.cz/papirovy-zajicek-na-vajicka-sablona-k-vytisteni/>

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Praha – pól růstu ČR

